naš tednik

LETO XXXIV. — Številka 32 12. avgusta 1982 Cena 5.— šil. (7 din)

Poštnina plačana v gotovini Celovec P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Sin generala Maistra umrl
stran 2

Teden mladih umetnikov
stran 3

Franc Rutar 60-letnik
stran 3

„France Marolt" v Dobrli vasi in Borovljah
stran 4, 5

Pritožba pri ministrstvu za pouk in umetnost

Kot smo že poročali, je koroški deželni šolski svet v svoji odločitvi z dne 23. 3. 1982 zavrnil vlogo obeh slovenskih osrednjih organizacij, ker je bila vloga napisana v slovenščini.

Pri tem se je deželni šolski svet, katerega predsednik je deželni glavar Wagner, skliceval na zakon o narodnih skupnostih in na ta način dokazal, čemu v resnici služi zloglasni zakon o narodnih skupnostih: namreč še večji omejitvi naših pravic kot v dobi pred „rojstvom" tega zakona.

Vrhu tega je deželni šolski svet že večkrat obravnaval slovenske vloge naših organizacij.

Na vsak način ta odločitev koroškega deželnega šolskega sveta za nas koroške Slovence ni samo izraz protimanjšinske miselnosti, ki vlada na Koroškem, temveč tudi protizakonita. Zato sta obe osrednji organizaciji, Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij pred kratkim vložili pri zveznem ministrstvu za pouk in umetnost pritožbo (Berufung) proti tej odločitvi koroškega deželnega šolskega sveta. Osrednji organizaciji hočeta, da ministrstvo za pouk in umetnost kot 2. instanca razveljavi odločitev koroškega deželnega šolskega sveta oz. naj odloči, da naj deželni šolski svet obravnava vlogo NSKS in ZSO, ki je napisana v slovenščini.

Bo ministrstvo za pouk in umetnost potrdilo stališče slovenskih organizacij, ali pa bo potrdilo diskriminacijo naše materinščine na Koroškem?

UVODNIK

Zaradi poplave novic o krvavih atentatih in drugih nasilnostih na svetu smo že vsi skupaj precej otopeli. Marsikoga sploh ne pretrese več vest o krvavem bojnem spopadu tu, o napadu na skupino potnikov ali vernikov tam. Žrtve so, kakor skoraj vedno, nedolžni civilisti. Bili so tam in to svojo navzočnost so morali plačati s svojim življenjem. Iz tega vrtiljaka teroristične dejavnosti kajpada ni izvzeta Avstrija, čeprav so nas dolge čase prepričevali, da živimo na nekem otoku blaženih.

Zaskrbljivo močni razmah neonacistične in nasploh ekstremistične dejavnosti ni zgolj izrodek neke spontanosti, neke značilnosti našega časa, temveč predvsem sad načrtnega rovarjenja na eni in hkrati načrtnega preziranja in omalovaževanja na drugi strani. Znane so izjave vodilnih politikov, da pri nas ni nevarnosti neonacizma, in če so se pojavljale neonacistične skupine, se je takoj reklo, da so to zmešani in zapeljani poedinci; ni nobene nevarnosti, saj jih policija vse zelo vestno opazuje. Če pa so

Preden bo prepozno

kdaj priznali kako nevarnost, so to nevarnost kaj radi videli izključno na levičarski ekstremistični fronti; gotovo, v zadnjih letih so zaslovele zlasti skrajno levičarske skupine, vendar to ni nikakršen vzrok, da bi podcenjevali udarnost, predvsem pa urejenost in organiziranost ekstremistov na desni strani.

Bila je vsekakor huda štrapaca za avstrijsko demokracijo, da je pred dvema letoma sploh smel kandidirati za državnega predsednika voditelj skrajno desne NDP dr. Norbert Burger; v Italiji so ga obsodili zaradi terorizma v Južnem Tirolu. Menda so se ob Burgerjevih glasovih leta 1980 le nekoliko zdramili tudi tisti, ki so Burgerja in njegove podcenjevali in jih v lastni zagovor kratkomalo imenovali norce pa še kaj podobnega. In ta Burger se je skušal v zvezi z zahodnonemškim teroristom Ekkehardom Weilom postaviti pred javnost kot branilec avstrijske demokracije in državne varnosti. Burgerjevi kameradi so namreč Weila opazovali, „ugotovili" njegovo nevarnost in ga morali naposled izročiti policiji. Marsikdo se je takrat upravičeno in ogorčen baral, zakaj Burgerja niso takoj po njegovih „odkritjih" poslali v preiskovalni zapor. V zvezi z zadnjimi atentati predvsem na judovsko skupnost, ki jih pripisujejo desničarskim ekstremistom (vsaj v večini, kajti dosti se ne razlikujejo cilji desničarskega in levičarskega ekstremizma), so se pokazale razne podrobnosti, ki vsaj dajejo sumiti, da so nekatere zveze med NDP in podobnimi organizacijami in med atentatorji zadnjih časov. Varnostnim organom preostaja gotovo še dosti dela v prizadevanjih za ohranitev in utrditev demokratičnega reda.

Jože Wakounig

Odpor proti nacizmu — skupna zgodovina NSKS in ZSO

Se sramuje občina Djekše domačih žrtev nacizma?

„Opor proti nacizmu, trpljenje, izselitev in oboroženi boj v okviru Narodno osvobodilne vojske — to je skupna zgodovina koroških Slovencev, zgodovina Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev, ko je člen 7 ADP sad zmage nad nacizmom in naših skupnih prizadevanj. In tudi v bodoče bomo uspehov deležni le tedaj, če bomo kljub vsem razlikam v strategiji spoznali, da moramo ostati enotni. Naj nas žrtve pri Karlutu opozarjajo tudi na to. Slava jim!"

To je dejal občinski odbornik Enotne liste na Djekšah, mag. Filip Warasch, ko se je minulo nedeljo pri Karlutu na Svinški planini zbralo lepo število domačinov in gostov in so odkrili spomenik nedolžnim žrtvam nacističnega nasilja na Svinški planini.

Pred 38 leti se je na tem mestu dogodil eden od gnusnih zločinov tretjega rajha. Mučili in umorili so Karlutovo družino, moža in nosečo ženo, majhnega otroka pa ugrabili in odnesli v neznano prihodnost.

Mag. Filip Warasch je v svojem govoru nadalje dejal, da se v imenu občine zahvali tem žrtvam za svobodo, ki smo jo dosegli leta 1945. „Nadoknadimo nekaj, kar bi občina morala storiti že takoj po vojni. Za nas koroške Slovence pa je odkritje spomenika pri Karlutu pomembno še iz dveh razlogov: potrjuje dejstvo, da je prišlo do odpora in boja proti nacistom na celotnem dvojezičnem območju, tudi na severni meji slovenskega naselitvenega območja. Drugič pa, da so pri Karlutu pobili Slovenca in Nemko: Nemka ni zaloputnila vrat pred slovenskimi partizani, važen ji je bil skupni cilj — zrušiti Hitlerjev rajh in doprinesti svoj delež, da bomo spet zadihali svobodno".

Spominsko svečanost je otvoril in vodil dr. Marjan Sturm. Prav posebno je pozdravil oba predsednika osrednjih organizacij, dr. Matevža Grilca ter dipl. inž. Feliksa Wieserja, konzula SFRJ v Celovcu Naberžnika in Markoviča, bivšega predsednika ZSO, dr. Francija Zwittra ter nenazadnje tudi lastnika kmetije Karlut, dr. Thurn u. Taxis.

Po pesmi „Za vasjo je čredo pasla", pa je bilo odkritje spomenika. Predsednik Zveze koroških Partizanov, Janez Wutte-Luc je v svojem govoru med drugim dejal, „da ZKP spominskih obeležij padlim partizanom in žrtvam fašizma ne postavlja zato, da bi izzivala drugače misleče sodržavljane, pač pa zato, da svari in opominja, da se nikdar ne smejo vrniti več časi, ki so jih morali prenašati koroški Slovenci in vsi demokratični narodi v Evropi."

Ob koncu je Janez Wutte-Luc prosil oblasti in domačine, naj čuvajo spomenik, ki stoji današnjim in bodočim rodovom v opomin, žrtvam pa v večno zahvalo in spomin.

Zadnji četrtek sta se pomerili moštvi Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na šentjanškem igrišču v nogometu. ZSO je na nogometni fronti dokazala svojo akcijsko učinkovitost: zmagala je s 5 : 1, za kar ji iskreno čestitamo. Sicer pa tega „poraza" ne jemljemo preveč tragično: bila je to resnično prijateljska tekma v prav tako prijateljskem vzdušju. Vrhu tega talentirani vratar NSKS, glavni urednik in osrednji tajnik Jože Wakounig, tokrat ni mogel igrati. Kot je znano, si je v tekmi proti Mohorjevi poškodoval rebra; upamo, da bomo lahko pri naslednji tekmi proti ZSO igrali z zdravim glavnim urednikom Našega tednika.

Občinski možje ne Djekšah so se na svoji zadnji seji izrekli proti odkritju spomenika, ker so mnenja, da se po tolikih letih le zbujajo spet emocije ter, da „se je na obeh straneh godila krivica". Župa Travnik je prav tako zavrnil povabilo na spominsko svečanost. **Občinski odbornik Enotne liste, mag. Filip Warasch je zavrnil nepravilne argumentacije djeških občinskih odbornikov ter dejal, da mandatarji nimajo poguma, postaviti se v isto vrsto z antifašisti. Warasch jim je tudi očital, da se nikoli po vojni niso spomnili žrtev nacizma, djeških občanov. Kljub temu se je v nedeljo zbralo lepo število občanov, ki so s tem dokazali, da se ne strinjajo z zastarelo miselnostjo župana in ostalih občinskih mož.**

Jutri bodo otvorili 31. celovški lesni sejem. Lesni sejem v Celovcu je mednarodno na dobrem glasu, o čemer pričajo številne prijave razstavljalcev. Domača in tuja podjetja bodo razstavljala razne stroje in pripomočke. Ko se bodo na večer zaprla vrata na sejmišču, pa bo zaživelo zabavišče. Kot vsako leto ima ÖDK tudi letos svoj paviljon. Zaslužno koroško podjetje letos praznuje svojo 35-letnico. Celovški lesni sejem bo trajal do 18. avgusta 1982.

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

Sin generala Maistra umrl v Parizu

V kraju Brunoy blizu Pariza je 7. julija v tamkajšnji bolnici v starosti 76 let nenadoma preminul Hrvoj Maister, prvorojeni sin pesnika in za severno mejo Slovenije zaslužnega generala Rudolfa Maistra ter brat upokojenega ravnatelja mariborskega Gradisa inženirja Boruta. Po dvoletni borbi z neozdravljivo boleznijo, ki jo je po mnenju zdravnikov z odločno voljo čudežno premagal in bi se lahko sredi avgusta preselil v svoje pariško stanovanje, mu je odpovedalo srce. Tisto veliko rodoljubno srce, ki je zaskrbljeno utripalo za usodo Slovencev in Jugoslavije bodisi v internaciji v Grizzani in še bolj v peklenskem Buchenwaldu, potem ko ga je gestapo aretirala v Benetkah. Seveda pod izmišljenim imenom; kajti po zasedbi Maribora so Nemci razpisali visoko denarno nagrado za njegovo aretacijo. Brezhibna francoska govorica pa mu je ob prihodu v taborišče pomagala pomešati se med francoske delavce. Ko so jih marca leta 1945 izseljevali iz Buchenwalda in so Nemci vsakega, ki je omagal na poti, ustrelili in je bil že na koncu svojih moči, mu je uspelo uiti na neko kmetijo, kjer so ga poljski delavci skrili, ker so ga imeli za Poljaka, saj je Maister govoril skoro vse slovanske jezike poleg glavnih v Evropi. Po povojnem zdravljenju načetih pljuč na jugu Francije je torej bilo naravno, da so ga prav zaradi znanja jezika v Parizu pridržali na radiu, kjer je dočakal upokojitev kot novinar. Upokojil pa se je tudi kot uslužbenec komercialne stroke s popoldanskim delom, saj je diplomiral na zagrebški ekonomski fakulteti ter se naknadno še izpopolnjeval v Parizu. Pred vojno pa je v Ljubljani zavzemal visoko mesto na banski upravi.

Že leta pred upokojitvijo, a posebno potem, se je zelo zanimal za problematiko zamejskih Slovencev. Mnogograt je prepotoval Koroško in Štajersko ter Benečijo. Na Koroškem je imel nekaj znancev in prijateljev, med drugim v Libučah. Neštetokrat je obiskal Trst, kjer je bil sorodstveno povezan z znanimi narodno zavednimi člani Mankočeve družine. Povsod je vlival ljudem pogum, kjer je to bilo potrebno za njih narodni obstoj. Čeprav ni svoje narodne ljubezni javno prodajal, je bil izredno trden Slovenec in še posebej Jugoslovan.

Naj omenimo le naslednje. Ob dolgi agoniji predsednika Tita, ki ga je visoko cenil, so tudi v Parizu špekulirali na račun bodočnosti Jugoslavije. Tedaj je Maister zvedel, da bivši beograjski dopisnik Razumovsky, piše za neko nemško založbo knjigo o Jugoslaviji. Ko je ta rokopis dovršil, mu ga je Maister skoroda ugrabil. Cele noči ga je popravljal ter telefoniral na vse strani, da ugotovi točnost svojih popravkov. Ali je ta knjiga izšla, ne vemo. Vemo pa, da je bil nje avtor zelo nejevoljen in se kmalu nato izselil v Južno Afriko.

S smrtjo Hrvoja Maistra, evropsko razgledanega in veščega komentatorja svoje dobe, izginja marsikaj, kar bi moglo osvetliti določene dogodke. Izginja pa v večnost zagotovo velik prijatelj zamejskih Slovencev, ki nas je brez vsakršne publicitete osebno spodbujal, naj odločno vztrajamo na domači zemlji.

Dunaj, cilj mednarodnega mirovnega pohoda

Prišli so iz Skandinavije ter — preko Moskve — iz Zahodnega Berlina. Angleži na primer so 2000 km dolgo pot pripotovali s kolesi. Kot cilj so si udeleženci tega mednarodnega pohoda za mir in razorožitev izbrali Dunaj, kjer so se v Praterju srečali na tako imenovanem „Mirovnem travniku“.

„NIKOLI VEČ HIROŠIME!“ je bilo geslo manifestacije pred stolnico sv. Štefana. Velikokrat danes ponavljajo ta izrek; vidimo ga na lepakih, letakih, srečamo ga v govorih in resolucijah — v možgane se nam končno vrinja, toda ne sme postati zgolj fraza, kakor na primer fraze volilnih govorov in reklame.

Spet so demonstranti prišli iz zelo različnih taborov — razlikujejo se v motivaciji, upanje in cilj pa sta ista. Srečanje na Dunaju jim je gotovo nudilo mnogo priložnosti in navdiha za usklajevanje njihove miselnosti in delavnosti. Upajmo, da so učinkovito opozorili svet na svoj skupni cilj — na razorožitev na vzhodu in zahodu.

Dunajčani, tako se sliši, so bolj hladno sprejeli te demonstrante za mir in razoroževanje. Sama sem večkrat doživela, kako ob takšnih prilikah odpirajo okna tramvajev, zijajo v demonstrante in jih na najbolj primitiven in nesramen način zmerjajo za lenuhe (na splošno zelo priljubljena oznaka za študente . . .), teroriste in kaj jaz vem kaj še. Prav smešno se mi zdi, da se celo razburjajo zaradi denarja, ki ga je od njihovih davkov treba plačati policiji, da „straži“ te „razgrajače“ . . . Res pasje skrbi imajo, medtem ko drugi prepotujejo tisoče kilometrov in prebujajo zaspane sodobnike, ko se sestavljajo in konferirajo o možnostih in perspektivah mirovnega gibanja, ko se odrekajo udobnostim naše družbe izobilja, v nekaterih primerih zavračajo jedila ali se v obupu, da bi izrazili svoje miroljubno prepričanje, celo sami sežgejo (Dietrich Strumpf).

Po cesti prenašajo transparente, vpijejo parole (kdo jih pri nas posluša?), pojejo svoje mirovne pesmi . . .

Mimo njih idoči pa so večkrat gluhi in slepi ter hitijo v svojo mišljeno „večno“ blaginjo. Nestrpno ob križiščih pobijajo po svojih trobljah in se zadirajo na množice, če se mora tramvaj le za nekaj minut zaradi njih ustaviti.

Ne vem, če tega ne vedo, ali se ne zavedajo ali pa pozabljajo, da bo atomska vojna, ako je ne preprečimo s skupnimi močmi, prizadela tudi Avstrijo. Žarčenje ne pozna meja in tudi naša zlata nevtralnost nas konec koncev ne reši pred grozno smrtjo. Kajti znano je, da na primer nevtronska bomba ubija zgolj ljudi — materiala (v vojnah so seveda najbolj važni industrijski obrati, naprave za pridobivanje nafte na primer) pa skorajda ne poškoduje. Če ima človek „srečo“, če je nekoliko oddaljen od mesta eksplozije, potem ne umre takoj, ker ga žarki dosežejo nekoliko pozneje. Najrazličnejši simptomi se pojavijo: vročina, slabost, vnetja, infekcije, notranja krvavenja, lasje izpadejo, nazadnje pa še dilirij, koma, smrt — material pa ostane nedotaknjen, nepoškodovan . . .

Martina Ogris

Poletje 1982

Letošnja žetev ne bo najboljša

Prejšnji teden je Kmetijska zbornica vabila koroške novinarje na ogled kmetije, ki prideluje samo žito. Je to kmet inž. Sauer iz Št. Jakoba za Velikovcem, ki je že leta 1964 popolnoma opustil živinorejo in se proti vsem prerokovanjem in strokovnim ekspertizam odločil za žito. Kot je sam dejal, tudi žitno kmetovanje ni lizanje strdi, kajti vremenske neprilike in dragi stroji tudi njega, kot druge kmetje, zelo pestijo. Zato so se v njegovi okolici kmetje odločili za sosesko pomoč, ki je vzorna.

V razgovoru z novinarji je predsednik Koroške kmetijske zbornice Deutschmann dejal, da je Koroška tradicionalna žitna importerka, to pa iz Zgornje in Nižje Avstrije in Gradiščanske. Tamkajšnji pridelovalci žita v bistvu tudi narekujejo žitne cene. Avstrija v celoti pa iz-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tarnanje o „kmečki latinščini“

Retoromani: „Zahtevamo, da se upošteva naše mnenje“

Šestindvajsetega februarja 1837 je komentator Bündner Zeitung takole zapisal: „Slišijo se kriki nevolje in ogorčenja v krajih, kjer popotujejo ti zapuščeni reveži, ogorčenje nad graubündensko revščino in beraštvom, nad graubündersko propadlostjo in podivjanostjo, nad (domnevnim) graubündenskim zanemarjanjem ubogih domačinov . . . “ Kaj je tega človeka tako razjezilo? Nevolja zaradi tako imenovanega odhajanja na Švabsko, ki je po mnenju takratnega tiska povzročilo še večje nravstveno propadanje, s tem pa kritiko švicarske države.

Na Švabsko so odhajali tisti otroci in odrasli, ki v revnih alpskih dolinah Graubündena niso imeli več nobenih sredstev za življenje in so se zato vsako leto spomladi odpravili na pot, da bi pusta gorska pobočja svoje domovine zamenjali s tujimi, zato pa izredno bogatimi pašniki obljubljene Švabske dežele. Vdinjali so se kot hlapci, pomočniki pri žetvi in kravji pastirji.

Prebivalci teh krajev že dolgo ne odhajajo več na Švabsko; zdaj se ta val vrača, tokrat kot turizem, in kot pogosto pri poplavah se ne ve, ali bo iz tega navsezadnje prišlo prekletstvo ali blagoslov. Prerokov ne manjka, obe razlagi pa imata svoje privržence. Tisti, ki napovedujejo propad, so prepričani, da retoromanska kultura in jezik propadata zaradi odtujitve, ki jo prinašajo turizem, industrializacija in priseljevanje, medtem ko so optimisti prepričani o koristnosti novega časa: Saj gostje vendar ne prihajajo praznih rok, v dolinah se širi blaginja in ravno s franki dobro pognojena tla so jamstvo za kulturni razcvet in uspeh.

Tako govori tudi direktor savogninskega zdravilišča Toni Semadeni. Savognin je glavni kraj Oberhalbsteina. Savognin ima danes vse možnosti, da se med švicarskimi turističnimi kraji prebije daleč naprej. Z največjo napravo za izdelavo umetnega snega v Evropi in na tem temelječim propagandnim geslom „Savognin sneži za vas“ imajo zimo trdno v rokah, poletne ponudbe so izdelane s podobnimi superlativi, na pobočjih nad vasjo pa se bohotijo hoteli in bloki z apartmaji. Čeprav je takšna ugotovitev ugodna za invazijo alemanskega in nemškega, pa je ta kraj še vedno pretežno romanski, pogovorni jezik surmiran, eno od petih retoromanskih narečij.

Vzroki, zaradi katerih „se bo v nekaj letih oglasil zamolkel mrliški zvon“, so za Jean-Jacquesa Furerja jasni. Romanščina bo morala izginiti, ker se tisti, ki jo govorijo ali naj bi jo govorili, izseljujejo in se v tujini asimilirajo, in ker hkrati v romansko območje prodirajo ljudje s tujo govorico, vsekakor brez namena, da bi se jezikovno izenačili. Poleg tega narašča tudi število jezikovno mešanih zakoncev (s težnjo, da se pri izbiri materinščine za otroke odločijo za „koristnejšo“ nemščino), Romani pa kažejo usodno nagnjenje do tega, da se celo v svojih domačih krajih odpovedujejo svojemu jeziku ali ga vsaj sramežljivo skrivajo.

Praktično pristno romansko življenje pa najdemo med drugim ob večerih v zgornjem nadstropju občinskega urada, kjer se savogninski možje pod vodstvom šolskega inšpektorja Rudija Netzerja ukvarjajo s petjem. Kot povsod po svetu, tudi v Savogninu po pevski uri preidejo k prijetnejšemu delu, vendar rodi pijača v športhotelu Pianta po vseh tistih harmonijah predvsem jezo. Na eni strani ima opazovalec še drastično pred očmi diagnozo iz Rumeina (ali mrliški list, kakor pač hočete), na drugi strani pa vidi romanščino kot izrazno sredstvo za vsakdanje višje in nižje potrebe v najlepšem razcvetu, razen tega pa je slišal za na pol uradne reševalne načrte in je precej radoveden, kako bo potekalo življenje pri takšnem zdravljenju. Želja po znanju ostaja zaenkrat nepotešena, saj pevska ura pri vsej dobri volji ni pristojna za reševanje temeljnega problema. Ta problem pa je: Ali je romanščina živa? In če je: Ali potem sploh potrebuje preparate za obnavljanje? Ali pa je morda že mrtva? Če da: Mar ni potem sleherna zdravniška pomoč prepozna? Ali drugače vprašano: Ali je jezik sploh mogoče izboljšati ali ohranjati z zdravilnimi in negovalnimi postopki?

Pristojni zdravnik sedi v kantonski prestolnici Churu, v slikoviti ulici Via Plessur, in sliši na ime Ligia Romontscha (ali v drugem narečju Lia Rumantscha). Ta liga, ki naj bi bila najvišja organizacija jezikovnih in kulturnih združenj na romanskem območju, je vrgla med ljudi paroli „senzibiliazcija“ in „animacija“, ki zvenita bistveno milejše in bolj diplomatsko kot herojsko patetični klici patra Flurina in njegovih sobojevnikov. To pa pomeni samo delitev dela, glede same stvari so si edini: medtem ko inštitut v Rumeinu pripravlja proklamacije in oblikuje vojne napovedi, skrbi liga v Churu za precej težavna dela pehote, saj je potrebno zgraditi mostove, braniti utrdbe, iskati sledi in zavarovati ozemlje.

Zato ni nič čudnega, da je sekretar te lige Bernard Cathomas naletel pri trezno usmerjenem švicarskem tisku na prijazen sprejem, ko je predstavil rezultate dela na jezikovni podlagi. Zaradi tega, ker je romanščina, ta „kmečka latinščina“, kmečko obarvan jezik, ki si mora znanstveno-tehnično področje odpirati predvsem z izposojanjem nemških besed, se največ posvečajo tvorbi novih besed na podlagi obstoječega ali na pol pozabljenega jezikovnega materiala. Prva zbirka neologizmov želi obdelati jezik športa, druga tematska področja pa bodo sledila — naloga, ki nujno potrebuje optimizem te lige, saj so se nemške izposojenke počasi ravno tako trdno zakoreninile kot razni anglicizmi v nemščini.

Za šolskega inšpektorja Rudija Netzerja sta kraja, kjer naj bi se začela obnova, nujno otroški vrtec in šola. Mimo dvojezičnosti po njegovem mnenju ne vodi nobena pot. „Retoroman je odprt za nemščino, čeprav so tudi Nemci, ki ne delijo našega mnenja o dobrem obnašanju.“ Odprtost pa ne sme pomeniti isto kot pripravljenost, da se pustijo germanizirati, prav tako kot na drugi strani samozavest ne bi smela pripeljati do tega, da bi izigrali romanščino na račun nemščine in zanj se zavzema v vsem svojem šolskem delovanju — je soliden romanski pouk, ki povprečnemu otroku ne bi pomenil dodatne obremenitve.

Okoli bolniške postelje je torej veliko ljudi, ki skrbijo za bolnika. Ali bodo moški pevski zbori, ustvarjanje novih besed, folklora in pouk postali plodna tla za jezik, katerega življenjski prostor izginja ali se vsaj spreminja? Optimisti so, kot se spodobi, pogumni in upajo, da se bo z regionalistično modo tudi substanca sama vrnila v province. Drugače pa gledajo pesimisti, ki že vidijo Švico, kako životari z romanskim truplom v omari, in je zrela za propad. Tako ali tako — da se bo z retoromanščino po 2000 letih zgodovine in kulture zgodilo nekaj odločilnega, menijo tako zdravniki kot grobarji.

(Süddeutsche Zeitung)

Teden mladih umetnikov na Rebrci:

Bili so nepopisno lep mozaik

Otroški smeh in otroško veselje je spet enkrat poživilo Rebrco, staro komendo, tam nad vijugasto cesto, ki pelje v Železno Kaplo. Mladinski center na Rebrci je namreč priredil »Teden mladih umetnikov«. 26 otrok iz vseh delov južne Koroške se je zbralo na tem starem gradu ali v »oazi miru«, kot je Rebrco imenoval akademski slikar Valentin Oman. Najboljši koroški slovenski umetniki so delali, se razgovarjali in igrali z otroki. Otroci so pod strokovnim vodstvom risali, modulirali in gravirali. Ni bil namen organizatorjev, da bi vzgojili otroke v umetnike, marveč, da pridejo le-ti v kontakt s kulturo, ki bi jo naj tudi v poznejšem življenju spoštovali in gojili.

Poleg tega so otroci ves teden spoznavali družbeno življenje. Naučili so se, da mora vsak drugega spoštovati, bodisi pri delu, bodisi pri igri. Vsak otrok je bil ob začetku tedna kot mozaični kamen, ki je ležal popolnoma sam, že dan navrh pa so otroci predstavljali nepopisno lep mozaik — veliko družino. Ob večerih so skupno pripravljali igre in peli so razne pesmi. Sreča in veselje je žarelo z mladih obrazov.

Podnevi pa so se otroci lotili svojih umetnin. Akademski slikar Valentin Oman, akademski slikar Heinz Möseneder, dr. Marija Pušnig, Barbara Möseneder in Anica Fuger, to so bili umetniki, ki so ves teden pomagali, se pogovarjali in učili otroke. Otroci so gravirali steklo, naredili so senčnike, skupno so pobarvali beton, emajlirali in seveda tudi risali. Zadnji dan so se lotili skupne slike.

Tema je bila mir. Marsikdo bi mislil, da otroci niso še zmožni razmišljevati o tej temi. Ampak otroci so s skupno sliko dokazali, da temu ni tako. Narisali so orožje in ga prečrtali, v kontrast so postavili slike iz narave; sonce, rože in interesantne stavke, vse v zelo mirnih barvah. Slika je točno izrazila željo otrok po lepi in srečni bodočnosti. Popoldne pa so otroci risali autoportret na stenah rebrške komende. Poldi Zunder je rekel: „Rebrca je hiša mladih, naj se to vidi tudi na naših stenah!"

Slika zgoraj: otroci so med drugim s slikami izrazili svoj odpor proti orožju in vojni. Slika spodaj: Heinz Möseneder, ki se je — poleg drugih umetnikov — posvetil našim otrokom.

Ko smo obiskali mlade umetnike na Rebrci, se je z njimi ravno ukvarjal akademski slikar Valentin Oman. Zanimivo je, da si tako znan slikar vzame čas in dela z otroki. „Zelo rad delam z otroki," je dejal Oman. „Risanje otrok je

Piše Rihard Grilc

namreč neprisiljeno, nepopačeno. Znajo še izraziti v sliki svoja čustva, svoje občutke. Problem je le, da otroci drugod nimajo možnosti popolnoma neprisiljeno risati. Sam sem v Celovcu dal otrokom na razpolago steno, kjer lahko rišejo, kadar se jim pač zdi. To možnost bi morali imeti vsi otroci. Otroci bodo od tega skupnega tedna sigurno odnesli mnogo vtisov in spominov. Sam lahko opazujem, kako ta teden vpliva na otroka, saj je tudi moja hčerka tukaj."

Seveda pride pri tako veliki skupini tudi do določenih problemov. Otroci namreč ves dan izredno koncentrirano delajo in ob koncu se navadno pojavi določena utrujenost. Slovenski mentorji pa so znali zelo dobro vzpodbujati otroke in kaj kmalu so mladi umetniki spet sedeli z barvami in s čopičem pri listih in pridno risali. Tudi bi moral, po mnenju Omana, eden izmed umetnikov ves teden biti pri skupini, da bi se otroci lahko navadili na njega. Kljub nekaterim pomanjkljivostim, je teden zelo uspešno in prijetno potekel. Otroci so zaključili „Teden mladih umetnikov" s skupno mašo in z razstavo otroških del. Starši, ki so se udeležili zaključne prireditve, so lahko občudovali mojstrska dela svojih najljubših. Vsak „umetnik" pa je vzel sabo svoja dela in delček skupne slike-spominčki na lepe skupne ure na Rebrci. Še nekaj: Morda bi naslednje leto kakšen dan tudi starši pomagali otrokom pri risanju. Otroci bi s še večjim veseljem risali in čutili bi, da starši spoštujejo njih trud.

Otroci o „Tednu umetnikov"

Marko:
Preživel sem izredno lep teden. Vsa skupina se je zelo dobro razumela. Najbolj mi je ugajalo graviranje stekla. Skupne igre ob večerih pa so poskrbele za prijetno vzdušje.

Rozana:
Naši mentorji so bili izredno prijazni. Radi so nam pomagali. Risali pa smo zelo radi. Pa tudi igrali smo dovolj. Drugo leto sigurno spet pridem.

Igor:
Sem iz Slovenije. Zelo mi je ugajalo. Spoznal sem mnogo drugih otrok in zelo dobro smo se razumeli. Posebno mi je ugajalo, če smo skupno zapeli. Srečen sem, da sem bil tukaj.

Janez:
Najbolj mi je ugajalo, ko smo pobarvali beton. Risal sem, kar sem pač hotel. Mentorji so nam pustili dovolj prostosti. Rebrca pa mi zelo ugaja. Vsakemu priporočam, da se drugo leto udeleži „Tedna mladih umetnikov".

Franc Rutar 60-letnik

Minule dni je praznoval svojo 60-letnico Franc Rutar, trgovec in turistični podjetnik v Dobrli vasi. Rodil se je v Žitari vasi, kjer se je v očetovi trgovini naučil trgovanja. Od mladih let pa je bil vključen tudi v narodnokulturno delovanje, saj je Rutarjeva družina vzdrževala tudi „kulturni dom" v Žitari vasi.

V drugi svetovni vojni je bil ranjen in izgubil nogo. To pa zanj ni bil vzrok, da bi kot vojni invalid klonil ali zgubil voljo do življenja. Nasprotno, vsak, kdor ga pozna, ve, da dela več, kot marsikateri „zdravi".

Tik po vojni je bil zelo aktiven v Osvobodilni fronti, nato pa se je posvetil slovenskemu zadružništvu. Ni čakal na oblasti in nje dovoljenja, takoj je pričel z poživitvijo zadrug. Najprej v Železni Kapli in nato po vsej južni Koroški. Z dr. Luko Sienčnikom sta prepotovala vse tri doline, Podjuno, Rož in Zilo ter vzpodbujala stare zadružnike, pridobivala nove in na novo poživljala od nacistov nasilno ukinjene zadruge koroških Slovencev. Kot razgledan trgovec je izdelal dolgoročne načrte, kako zasidrati zadružništvo med koroškimi Slovenci in ojačiti blagovno in denarno mrežo. Že tedaj je pravilno ocenil bodoči razvoj in hotel v kmečke zadruge vpeljati blagovne hiše. Skupno z rajnim Jankom Ogrisom sta celo načrtovala združenje vseh slovenskih trgovcev v slično obliko kot je danes npr. Spar ali A&O. Na žalost pa tedaj ni šlo vsem za odkrit gospodarski razmah koroških Slovencev. S politiko „priključitve" si je peščica ljudi delila oblasti med seboj. Tako so morali gospodarstveniki v slovenskem zadružništvu dati mesto ideologom.

Ko zanj ni bilo več dela pri zadrugi, je začel sam kot trgovec. Ker je bil prepričan v pravilnost svojih načrtov, je to, kar mu v okviru zadružne zveze niso pustili, ustvaril s svojimi sestrami in brati: današnji Rutar-Center — največjo blagovnico. Če bi šlo po njegovih načrtih kar po vojni, bi imeli takih veleblagovnic več — kot enote zadružne zveze.

Pa tudi marsikatere trgovine in gostilne v Podjuni brez Franca Rutarja ne bi bilo. Današnjim lastnikom je pomagal pri ustanovitvi in jih veliko tudi sam šolal. Številnim pa stoji ob strani tudi še danes. Kot bi bilo naključje, pa je pri izgradnji svojega vzornega campinga „Rutar Lido" v Dobrli vasi spet bilo povod vsaj posredno zadružništvo. To, kar je hotel narediti ob Vrbskem jezeru s hotelom Korotan, da bi ga saniral, je potem, ko so ga protizakonito izključili, izvedel doma v Dobrli vasi. Njegov nudistični camping slovi danes po vsej Evropi. Franc Rutar pa je do danes edini, ki se v svoji reklami ne izmika svojemu poreklu. Dvojezična panorama — karta na njegovem prospektu je dokaz več, da Franc Rutar ni človek, ki se trka na prsi, temveč rojak, ki dela in ustvarja. Iz njegovih ust ni čuti jamranja in izgovorov. Vedno išče izhode in jih v svoji vztrajnosti največkrat tudi najde. Kot tak je cenjen v koroški gospodarski zbornici, kamor je bil izvoljen že pred leti. Njegov glas pa velja tudi v zvezni zbornici.

Kljub temu, da ni v slovenskih gospodarskih odborih, je naredil za povzdig slovenskega gospodarstva ogromno. Ne le to, precej gospodarskih enot je, ki bi jih brez Franca Rutarja ne bilo.

Zato mu ob rojstnem dnevu izrekamo prisrčne čestitke ter vso zahvalo za njegovo vztrajnost pri delu za razcvit slovenskega gospodarstva na Koroškem. Zaključujemo pa z njegovim geslom „tudi nezakonski otrok ima pravico do življenja"!

Kdo ne pozna dobrolskega trgovca in turističnega podjetnika, Franca Rutarja. Te dni je praznoval svojo 60-letnico. Delal je za slovensko zadružništvo in z vzornim podjetjem „Rutar Lido" v Dobrli vasi je dokazal, da je vztrajen in razgledan trgovec. Kot tak je cenjen v koroški gospodarski zbornici, kamor je bil izvoljen že pred leti. Njegov glas pa velja tudi v zvezni zbornici. Ob njegovem rojstnem dnevu mu izrekamo naše iskrene čestitke!

PRIREDITVE

ŠT. PRIMOŽ
KONCERT
Prireditelj: SPD „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni
Kraj: kulturni dom „Danica“ v Št. Primožu
Čas: sobota, 14. 8. 1982, ob 20.30 uri
Družinski instrumentalni kvartet „Rauscher-Bürgle“ iz Münchna bo igral znane in priljubljene melodije znanih skladateljev.
Poleg tega bodo sodelovali domači solisti:
Danijela Kežar — sopran
dr. Mirko Wakounig — tenor
Marija Kežar — alt
Stanko Polzer — bas
Klavirska spremljava: Hanzi Kežar, Stanko Polzer, Marija Kežar

---

GLOBASNICA
GLOBAŠKA POLETNA NOČ
Prireditelj: SKD v Globasnici
Kraj: Šoštar v Globasnici
Čas: sobota, 14. 8. 1982, ob 20.30 uri
Igrajo: „FANTJE TREH DOLIN“

HODIŠE
KONCERT NA ORGLAH
Prireditelj: Katoliška prosveta v Celovcu
Kraj: Farna cerkev v Hodišah
Čas: sobota, 21. 8. 1982, ob 20. uri (po sv. maši)
Orgle: Angela Tomanič
Vijolina: Vera Belič

IZLET NA POLINIK (2870 m)
v „Kreuzeckovi skupini“
v nedeljo, 15. 8. 1982
Odhod: ob 5. uri zjutraj iz Št. Jakoba v Rožu (na trgu).
Vrh spada v družino „prijateljstva“.
Prireditelj: Slovensko planinsko društvo Celovec

ŽITARA VAS
SPD „Trta“
vabi na
VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE
Kraj: v ljudski šoli v Žitari vasi
Čas: v nedeljo, 15. 8. 1982, ob 20. uri
Nastopajo: moški zbor SPD „Trta“ iz Žitare vasi, folklorna skupina SPD „Trta“, mešani pevski zbor „Zarja“ iz Železne Kaple, ansambel „Korenika“ iz Podjune

---

BLATO PRI PLIBERKU
KDZ-Blato
vabi na
KVIZ
Kraj: v klubu na Blatu
Čas: v petek, 27. 8. 1982
Kviz bo obsegal 5 področij — šport, politiko, občino, geografijo in splošna vprašanja.
Tekmovalo se bo v štirih skupinah, v katerih bosta po dva kandidata. Interesenti naj se javijo do 20. 8. 1982 v klubu na Blatu. Vse kandidate čakajo lepe nagrade.
Vsi prisrčno vabljeni!

BLATO PRI PLIBERKU
Predvajanje filma
„SREČA NA VRVICI“
Prireditelj: KDZ-Pliberk
Kraj: klubski prostori KDZ na Blatu
Čas: petek, 13. 8. 1982, ob 20. uri

SV. VIŠARJE
SHOD NA SV. VIŠARJE
v soboto, 21. 8. 1982. Sv. maša bo ob 11. uri.
Shoda se bodo udeležili: Vidinski nadškof BATTISTI, ljubljanski nadškof Alojzij ŠUŠTAR in celovški škof dr. Egon KAPELLARI

SLOVENJI PLAJBERK
SPD „Vrtača“
vabi na
„VEČER Z DOMAČIMI PEVCI“
Kraj: v gostilni Sereinig v Bodnu
Čas: v soboto, 14. 8. 1982, ob 20. uri
Spored oblikujejo: cerkveni moški zbor, domači vokalni kvintet in sestri Čertov.

Dobrla vas

Slovenskemu prosvetnemu društvu „Srce“ v Dobrli vasi je uspelo pridobiti svetovno znano folklorno skupino „France Marolt“ iz Ljubljane za nastop v našem kraju. Tudi vreme je nam, enako kot pri prejšnjih dveh prireditvah, bilo naklonjeno. Jasno nebo je nam bil naš najlepši baldahin.

Z navdušenjem je sledila tisočera množica (med njimi tudi konzul Naberžnik, tajnik KKZ Nužej Tolmajer in številni občinski odborniki) gibom brhkih nasmejanih obrazov in postavnih fantov, ki so se v prijetnem večernem hladu lahkega koraka z vso preciznostjo vrteli po prostranem odru. Občudovali smo dragocene narodne noše jugoslovanskih narodov. Prijetno so odmevale jugoslovanske melodije od arkad starodavnega dobrolskega samostana. Z gromovitim odobravanjem so gledalci nagrajali nastopajoče za njih trud. Dosti je k uspehu prireditve doprinesel tajnik našega društva, Martin Pandl, ki je s slovensko in nemško povezovalno besedo tolmačil pomen posameznih plesov.

Za lepi večer se predvsem ansamblu „France Marolt“ iz srca zahvaljujemo. Zahvaliti pa se moramo tudi našemu predsedniku Martinu Wastlu, ki je nam s pomočjo članstva, predvsem mladine, postavil tako prostran oder, da so nastopajoči in gledalci bili povsem zadovoljni. Priznanje in hvala pa tudi bratom Gojer za inštalacijo zelo dobre ojačitve. Folklorni skupini „France Marolt“ pa želimo še mnogo tako uspelih nastopov, kot je bil ta v Dobrli vasi. Zahvala velja tudi konzulu Svetoslavu Popoviču in Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, ki je posredoval obema, KKZ in SPZ, to svetovno znano folklorno skupino. Skupina pa ni nastopila samo v Dobrli vasi in Borovljah, temveč je bila tudi gost občine Beljak ob priliki beljaškega žegnanja. Poleg ansambla „France Marolt“ je še navdušila udeležence beljaškega žegnanja folklorna skupine SKD „Globasnica“.

Galicija

Veliko število sorodnikov in prijateljev se je v soboto, 31. julija, zbralo k poroki Mire Urank in Milana Blažeja. Potem, ko sta se poslovila od doma, nevesta v Encelni vasi in ženin v Zalibičah, je bila v Galiciji tako civilna kakor tudi cerkvena poroka. Poročni par je najprej pozdravila Sonja z odlomkom iz Gregorčičeve Hajdukove neveste in jima zaželela srečo in blagoslov. V cerkvi jima je zapela dekliška skupina Talita, ki je do sedaj pod vodstvom neveste vsak mesec enkrat oblikovala petje nedeljske sv. maše. Domači župnik se je nevesti prisrčno zahvalil za to delo in skrb ter izrazil upanje, da se ta vez na faro ne bi povsem pretrgala. Podobno željo so gotovo tudi imeli člani SPD „Danica“, ki so z izbranim petjem spremljali poročno sv. mašo svoje pevke.

Vreme je bilo ta dan kakor je človeško življenje: sončno in deževno. A to nikakor ni motilo prijetnega razpoloženja vabljenih gostov, ki so se zbrali pri Šoštarju v Globasnici.

Št. Primož

Polna dvorana, zadovoljni obiskovalci in pevci ter plesalci — tako je na kratko mogoče oceniti petkov kulturni večer SPD „Danica“ v Kulturnem domu v Št. Primožu. Nastopili so mešani pevski zbor „Danica“, Marjana in Stanko Polcer ter folklorna skupina „Matija Valjavec“ iz Preddvora pri Kranju. Kot po navadi je zbor zapel slovensko in nemško pozdravno pesem, Stanko Wakounig je vse pozdravil in po nekaj pesmih zbora so nastopili plesalci iz Preddvora. Obiskovalci so jim ploskali na odprti sceni in so jih le nerodno pustili raz oder. Marjana in Stanko Polzer sta s citrami in mehami vnesla v koncert nekaj tiste vaške idile, ki je danes ne najdemo več.

Folklorna skupina iz Preddvora pleše ljudske plese tako, kot so jih nekoč plesali kmetje in enostavni ljudje. Brez mnogih umetelnosti, brez kompliciranih korakov. Skupina obstaja že nad 30 let in si je s svojim načinom plesanja v Sloveniji in drugod pridobila veliko prijateljev.

O tem kulturnem večeru lahko zapišemo, da šteje med najuspešnejše prireditve letošnje sezone, kar pa nikakor ne pomeni, da bi nekateri kulturni večeri bili neuspešni. Nasprotno velja. V soboto pa vabi „Danica“ kulturne sladokusce na izreden večer — nastopala bo družina Rauscher-Bürgle iz Münchna in domači solisti. Vabljeni od blizu in daleč.

Loče-Avstralija

Avtor pesmi „Rož, Podjuna, Zila“ dr. Janez Mikula, se je rodil v fari Loče ob Baškem jezeru, bo na Veliko gospojnico obhajal v Podgorjah svojo zlato mašo. Petdeset let že hodi po Kristusovi poti in pomaga svojim soljudem v težavah. Dr. Mikula, ki je vedno iskal nove poti in nikoli ni ostal na „požeti njivi“ je v svojem življenju, ki je polno zanimivosti, vedno pomagal tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Dr. Mikula je maturiral na celovški gimnaziji. V Rimu je napravil doktorat iz filozofije na papeški univerzi, teologijo pa je študiral v celovškem bogoslovju. Že kot bogoslovec se je znal s svojim znanjem vedno uveljaviti.

Dva slavljenca, dr. Mikula in župnik Zaletel, v prijetnem pogovoru

Najprej je bil kaplan v Borovljah, nato provizor v Slovenjem Plajberku, nazadnje pa je postal župnik v Hodišah. Dr. Mikula pa se je odločil za Avstralijo. Tam že dolga leta oskrbuje Slovence. Koroška pa mu še kljub temu najbolj leži pri srcu. Rad se vrne v naše kraje in se pogovarja s svojimi številnimi znanci. Zaradi prelepih spominov se slovenski duhovnik pač ne more ločiti od svoje domovine in od svojih slovenskih prijateljev.

Libuče

Zopet se je od nas poslovil mož, za katerega lahko uporabimo pesnikove besede: „Kdo tak je še med nami . . .?“ Mož-gorjanec, Slovenec, vernik, prosvetar, delavec in umetnik, kremen, ki vžiga iskre, te pa vžigajo luč, ki kaže v temi današnjega časa na pravo pot. O, da bi bilo več takih mož med nami!

Mladi možje in fantje, skušajte prešteti korake in pota rajnega Franca Mačka iz Grabel — pota na delo, doma in v službi, v dobrodelnem, verskem delovanju. Uporabljal je tudi, iz notranje potrebe, les, dleto, kladivo — orodje, ki s preprosto roko ustvarja umetnine.

Kako pogosto dandanes mladino, fante, zasužnjujejo diskoteke, televizorji, ponočevanje v pivnicah. Kaj je današnji mladini knjiga, dobronamerna beseda — domača beseda!? Kam pa drvimo — v narodni grob — pa tudi v svoj grob. Morali bi biti dobro seme za zemljo, na katero smo postavljeni, da orjemo in sejemo za našo, družinsko in narodno rast. Zapisal sem te besede iz spoštovanja do zglednega moža, prijatelja.

Položili smo ga k počitku na libuškem pokopališču 31. julija. Veliko prijateljev se je udeležilo pogreba in fantje izpod Pece so mu zapeli pri maši, ki jo je opravil g. župnik Kulmež; ta je rajnega ovenčal s plemenito lepim govorom.

Pogrebci, gorjanci, so ga zagrebli ob hudem nalivu. Ko so verniki ob blisku in gromu pribežali nazaj v cerkev, pa je ljudsko petje, Mariji na čast, pregnalo najhujšo nevihto.

Naš dobri France Maček-Petrov naj v miru počiva!

ČESTITAMO

Marti Polanšek in Toneju Wutte se je rodil sinček. Čestitamo!

*

Franc Mertl z Brnce pri Beljaku je te dni praznoval svoj 74. rojstni dan. Čestitamo!

Pečnica

Konec preteklega meseca je na Pečnici ob Baškem jezeru praznoval svoj 60. rojstni dan naš zavedni rojak, občinski odbornik, zadružnik, kulturni delavec, posestnik Gašparčeve domačije — Janez Mikl.

Za njegov jubilej so se zbrali na domu številni gratulanti — sorodniki in znanci ter predstavniki SPD „Jepa-Baško jezero“ z moškim zborom, ki je z lepo domačo pesmijo čestital slavljencu. Besede zahvale za vse njegovo dosedanje požrtvovalno delo in vse dobre želje za prihodnost mu je izrekel predsednik društva. Zahvaljujoč se vsem pri prisleči je godovnik izrazil upanje, da bo tudi svojo sedemdesetletnico še lahko obhajal tako čil in krepkega zdravja. Ob dobro obloženi mizi in v lepi domačnosti je potekal prijetni večer.

Janez Mikl izhaja iz zavedne Gašparčeve družine, iz katere je prišlo šest otrok. Kmetija ga je že od mladih let privadila na trdo delo, tako da je tudi pozneje, kot gospodar dobro in vestno vodil domačijo. Za svojo družico je izbral zavedno Slovenko iz Bač — Fonarjevo Danico, s katero danes marljivo upravljata lepo urejeno posestvo, ki je poleg kmetije tudi še počitniški dom.

Že Hajnžkov oče je bil vnet narodni delavec, odličen pevec — torej nič čudnega, da je tudi sin kmalu stopil v njegove stopinje in požrtvovalno deloval v prosvetnem društvu „Jepa-Baško jezero“, čigar predsednik je bil od leta 1973 do 1981. Kot umnega, zelo razgledanega, govora nadarjenega človeka je pri občinskih volitvah postavila Slovenska lista njega na čelo in tako že osmo leto zastopa naše interese v občinskem odboru. Tudi v zadružništvu se udejstvuje že dolga leta, tako da mu je življenje res en sam delovni dan.

Ob vsem tem mu vsi, ki ga poznajo in cenijo želijo vse dobro in kličejo Hajnžku „še na mnoga zdrava leta!“

GALERIJA TINJE
Razstava Stanka Sadjaka je odprta do 14. 8. 1982.

DARUJTE ZA TISKOVNI SKLAD!

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.
Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), urednika: Janko Kulmesch in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.
Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.
NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: 0 42 22/51 25 28
Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Sele

Na povabilo krajevnega Kulturno-umetniškega društva so Selani letos že šestič sodelovali na vsakoletnem folklornem festivalu v Beltincih v Prekmurju. V soboto, 31. julija, zvečer, so Selani skupno s porabskimi Slovenci imeli samostojen koncert v Radencih. Mešani zbor pod vodstvom Francija Čertova je zapel vrsto domačih koroških pesmi, pa tudi nekaj težjih umetnih skladb. Folklorna skupina iz Sel je tako v soboto kakor v nedeljo predvajala pretežno koroške plese — razumljivo, kajti Selani so na tem srečanju zastopali Koroško oz. Avstrijo.

Nedeljski folklorni festival pod geslom „Pesem in ples naj družita narode“ se je odvijal na prostem. Najprej so se vse sodelujoče folklorne skupine predstavile že v povorki, ki je vodila od ljduske šole skozi mesto tja do kraja, ki je bil kakor vsako leto pripravljen za številne obiskovalce. Prava paša za oči gledalcev so bile že same narodne noše. Višek pa je bil nastop posameznih skupin pred večtisočglavo množico, ki je plese in petje zasledovala z zanimanjem in občudovanjem. Program je bil namreč nadvse pester in zanimiv. Videti je bilo vse od ljudskih pevk, ki so nastopile s predpasniki, rutami na glavi in grabljami v rokah, pa tja do temperamentnih plesalk in plesalcev, ki so s sleherno mišico svojega telesa predstavljali svoj narod v pesmi in plesu. Sodelovale so skupine iz Jugoslavije, Madžarske, Nemčije in Avstrije.

Selani, ki so skozi dva dni bili gostje kulturno-umetniškega društva Beltinci, so se kar težko ločili od svojih gostiteljev, kajti v teh letih so si postali že pravi prijatelji. Težka pa je bila tudi ločitev od plesišča, kajti po festivalu je za ples igral znani ansambel „Gorenjci“ s pevko Sonjo Gabršček.

Ob koncu se je predsednik selskega društva Marjan Olip zahvalil predsednici tamkajšnjega društva Milici Šadlovi za gostoljubnost in za vse, česar so Selani bili deležni v teh dveh dneh bivanja v Beltincih.

Skupna prireditev občine in SPD „Borovlje“ je zelo uspela

Ta večer je za nas nepozaben

V Borovljah se, kot kažejo stvari, marsikaj premika. SPD »Borovlje« se je zbudilo iz dolgoletnega kulturnega spanca in je postalo resen in priznan kulturni nosilec v občini. Pa tudi občina skuša sodelovanje s prosvetnim društvom pospeševati in poglobiti, kar bo vzdušju v občini samo dobro storilo. Premak v mišljenju in gledanju je bilo opaziti prejšnjo sredo, ko je gostovala na povabilo SPD »Borovlje« in občine v mestni dvorani znana folklorna skupina »France Marolt« iz Ljubljane. Pozoren opazovalec je zaznal, da so trgovine izobesile v svojih izložbah plakate, ki so vabili na prireditev. Med obiskovalci pa je bilo precej nemških boroveljskih občanov, ki so se prav tako veselili odlične prireditve, kot vsi drugi in svojega zadovoljstva niso skrivali.

Že precej časa pred začetkom kulturnega večera so prihajali prvi obiskovalci, domačini in gostje, ki so na oddihu v boroveljski okolici — Nemci, Nizozemci, Belgijci in Avstrijci. Razume se, da je bila dvorana polna.

Predsednik SPD „Borovlje“, Melhar Verdel je v obeh deželnih jezikih vse prav prisrčno pozdravil in z veseljem povedal, da prvič v zgodovini prirejata SPD „Borovlje“ in mestna občina Borovlje skupno prireditev. To so najboljši predpogoji, da bodo tudi v bodočnosti podobne prireditve in bo to služilo poglobitvi medsebojnih odnosov med občani in v deželi.

Zatem je član občinskega predstojništva, občinski odbornik Serajnik, ki je zastopal zadržanega

župana, spregovoril v imenu občine. Dejal je, da se občina veseli skupne prireditve in upa, da bo še več takih priložnosti. Občinski odbornik Serajnik je prav tako kot Verdel govoril slovensko in nemško. Občinstvo je dvojezična pozdrava in povezavo — povezovala je Uši Kelih — izredno pozdravilo in posebno gostje-turisti so to nadvse pozitivno ocenili.

Maroltovci so si v hipu osvojili vse simpatije in navdušenje v dvorani je kar prekipevalo. Izredno zarajani plesi, kakovost in visoka raven programa ter simpatični plesalci, vse to je pripomoglo, da je večer izredno uspel.

Kdor količkaj pozna folklorne razmere na Koroškem, ve, da se je razpasla grda in popolnoma nekulturna navada. Nemške folklorne skupine, te so tudi menjene, rade plešejo slovenske plese, posebno zilske in prav rade tudi nastopajo v zilski, torej slovenski noši.

A skoraj nikoli ni čuti, še manj pa kje brati, da je to slovenska noša. Pesmi, ki jih te koroške folklorne skupine med rajanjem slovenskih plesov pojejo, prepevajo v nemščini. To se pravi, da so izvirne slovenske pesmi prevedli v nemščino in tako na zunaj vse kaže, da so to nemške pesmi, nemški plesi in nemške narodne noše. To je milo povedano kulturni rop in kulturni imperializem in služi samo ponemčevalnim namenom. Poleg tega pa je to izraz nekulturnega mišljenja.

Kdor pa je bil v sredo v Borovljah, je čul in videl, da plesalci iz Ljubljane spoštujejo kulturno dediščino drugih narodov in narodnosti Jugoslavije. Že v povezavi so poslušalci zvedeli, kje so plesi doma. Prav tako pa so plesalci peli pesmi v jeziku naroda ali narodnosti, katere plese so izvajali. To je kulturnost in to je dokaz spoštovanja drugega jezika, druge kulture. Tega naj se zavedajo tudi nemške koroške foklorne skupine in naj se po tem ravnajo.

Po končani prireditvi smo pobarali nekaj obiskovalcev, kaj pravijo in kako jim je ugajalo.

Rozina Wernig je prišla na prireditev kar s šopom gostov, ki letujejo na njenem campingu. O prireditvi je rekla: „Bilo je zelo lepo. Zelo pozdravljam, da sta občina in SPD „Borovlje“ to prireditev skupno priredila. To naj bi posnemali tudi drugje.“ Družina iz Lünena v Westfaliji — na dopustu pri Wernigovih — je navdušena zapuščala dvorano in takole so dejali: „Zelo smo presenečeni nad vsem, kar so plesalci pokazali. Tako živega in odličnega plesanja še nismo doživeli. Torej, mi se ta večer sploh nismo dolgočasili.“ Druga družina, ki je z Wernigovimi prišla v Borovlje, prihaja iz Harlema na Nizozemskem, je takole ocenila prireditev: „Enkratno in odlično. Že samo noše, kakšna lepota, potem pa še rajanje. To je bil večer, ki ga ne moremo pozabiti in ki je nas docela prevzel. Veste, prireditev je bila pestra in živahna. Skupini velja vse naše priznanje in jo nameravamo povabiti na Holandsko. V odmoru smo se z nekaterimi člani skupine pogovarjali in le redko najdeš tako prijazne in prijetne ljudi. Posebna hvala pa prirediteljima.“

Kot zastopnika jugoslovanskega generalnega konzulata sta predsednik Verdel in mestni svetnik Serajnik pozdravila konzula Popoviča z ženo. Tudi njega smo pobarali in je rekel: „Dejstvo, da sta SPD „Borovlje“ in občina skupna prireditelja, je hvalevredno. To je nov in pameten prijem v prosvetnem delovanju in je vsem samo v korist. Prireditev je po mojem izvrstno uspela in je treba vsem, društvu, občini in pa folklorni skupini čestitati“.

Predsednik društva, Melhar Verdel je po prireditvi vesel in srečen sprejemal številne čestitke, ki pa jih je naslavljal prav tako na občino kot na Maroltovce. O prireditvi je menil: „Za nas je to velik uspeh, ker kaže, da je poživitev društva bila pametna, dobra in nujno potrebna. Pomembno je, da smo ta večer priredili skupno z občino, kar tako mi kot občina zelo pozdravljamo. Važno je pa tudi, da vsi vidijo: tu živijo Slovenci. Do sedaj so to dejstvo v javnosti zamolčali. Kot predsednik sem zelo zadovoljen z obiskom. Če že živimo skupaj, potem je prav, da skupno delamo“.

Pripravil: Franc Wakounig

Obiščite galerijo Wernerja Berga

Vodstvo Werner Bergove galerije sporoča, da je galerija v Pliberku od četrtka, 20. 5. 1982 do 31. 10. 1982 spet vsak dan od 10.00 do 12.00 in od 16.00 do 18.00 ure odprta.

Obisk galerije je po dogovoru možen tudi izven navedenega časa.

Tudi letos je razstavljenih večje število slik, katerih še nikjer niso pokazali. V posebnem prostoru je nameščena cela vrsta fotografij iz umetnikovega življenja.

GOST v NAŠEM TEDNIKU

Traudi Uršic:

Mladina rada pleše

Narodno blago koroških Slovencev je tako obširno in bogato, da ga le malokdo more pregledati. Povečini gojijo v naših društvih pevsko in odrsko dejavnost, pred vojno smo imeli še precej tamburaških skupin. No, tudi na tem področju se zadnja leta mnogo premika na bolje. Zadnja leta pa prav tako pleše v okviru naših prosvetnih društev vedno več folklornih skupin, ki gojijo v prvi vrsti slovenske koroške ljudske plese, poleg tega pa plešejo tudi narodne plese iz drugih slovenskih pokrajin. Mladini, ki rada sodeluje, v društvih tako nudijo pametno udejstvovanje v prostem času, hkrati pa se mladina zaveda, da je tudi plesno izročilo sestaven del naše bitnosti, naše identitete. Saj ima vsaka dolina, da, skoraj vsaka večja občina svoje plese — prav po reku, da ima vsaka vas svoj glas.

Mimo slovenskega ljudskega izročila tudi nemški sosed v deželi ni mogel. Samo, on ga je dostikrat potujčil in ga potem kot nemškega izdajal. SPD „Zarja“ iz Železne Kaple je že pred več kot desetimi leti ustanovilo folklorno skupino. Začetki so bili majhni, a pridnost ter iznajdljivost sta obrodila sadove. Društvo ima danes kar tri foklorne skupine: pionirsko, mladinsko in starejšo.

Mladinsko skupino vodi Traudi Uršic, sama plesalka starejše folklore. Prosili smo jo za razgovor in radevolje je ustregla naši želji.

Naš tednik: Sama že vrsto let rajaš pri starejši folklori. Kako to, da si prevzela mladinsko. Ali si se morda udeležila kdaj kakšnih tozadevnih tečajev?

Traudi Uršic: **Na žalost nimam takšnih tečajev, čeprav bi rada katerega obiskovala. A mladina, ki je v društvu, je rada plesala in prevzela sem jo. Pri mladinski folklori je deset parov, mehač pa je Zdravko Miklav. Plese se učimo po predlogah, precej plesov pa sama znam in jih sedaj posredujem naprej. Dela je dovolj, saj se za sezonski program učimo več kot pol leta. Nastopov pa imamo letno več kot dvajset.**

Naš tednik: Poleg mladinske folklore delujeta še pionirska in starejša. Kako stari so tvoji plesalci in odkod prihajajo?

Traudi Uršic: **Člani so stari med 15 in 20 let, prihajajo pa iz vseh grap in vasi kapelške okolice. Zelo radi plešejo. Poglejte, pri pionirski folklori je najmlajši tri leta. To pomeni, da bomo pri „Zarji“ in v Kapli še plesali.**

Naš tednik: Pred kratkim ste imeli v Železni Kapli tradicionalno srečanje folklornih skupin. To prireja SPD „Zarja“. Kako je uspelo in koliko skupin je bilo?

Traudi Uršic: **Poleg naših treh so bile še skupine iz Slovenije ter žitrajska in folklorna skupina kapelške „Landjugend“. Ta je plesala plese iz Treffena in zgornje Koroške, torej nemške, ker domačih nemških plesov v Kapli in vsej naši okolici ni. Srečanje je uspelo, samo vreme nam je nagajalo.**

Naš tednik: Ko smo že pri domačih plesih, je le treba nedvoumno povedati, da so to slovenski plesi. To ne velja samo za kapelško okolico, ampak za vso južno Koroško. Pred nekaj

meseci ste v Železni Kapli poživili stare ojsetne običaje in pri tem so sodelovale vse tri folklore „Zarje“. Kdo je zbral gradivo in ljudsko izročilo?

Traudi Uršic: **Zahvala velja tu Lenčki Kuharjevi in Valentinu Polanšku. Ojset smo tudi že pred desetimi leti priredili. Plesali smo stare plese in prav je, da se jih nauči tudi mladina. Poleg teh plesov pa rajamo tudi rožanske, zilanske in gorenjske. Odgovarjajoče noše pa smo si povečini sešili sami, seveda po originalnih krojih in predlogah.**

Naš tednik: Rekla si, da imate letno čez dvajset nastopov, da si noše šivate sami, sama plešeš pri starejši folklori, vrsta tvojih plesalcev pa poje tudi pri zboru. Kdaj potem vadite?

Traudi Uršic: **Tedensko vadimo enkrat. Poleti bolj manj, ker imamo namesto vaj nastope. A vsi plesalci so veliki idealisti in sedaj bi se radi naučili še več plesov, da bo naš repertoar še večji.**

Naš tednik: Kot kaže, boste tudi to zmogli in vsi upamo in želimo, da bi pri „Zarji“ in v Železni Kapli še dolgo plesali. Hvala za razgovor.

Franc Wakounig

PISMA BRALCEV

Dragi urednik!

Komentar Jožeta Wakouniga v Našem tedniku, štev. 30 od 29. 7. 1982 z naslovom „DOKLEJ ŠE OKO ZA OKO?“ se mi ne zdi niti logičen niti človeški. Ves svet z bralci NT vred danes obsoja vojaško agresijo Izraelcev v Beirutu, le Jože Wakounig podcenjuje prelivanje krvi (celo bolnico v Beirutu so bombardirali), čez „kakor da bi to bila trenutno najhujša tragedija na svetu“. Ni mi treba veliko fantazije, da si predstavljam, kako bi to občutila naša slovenska narodna skupnost, stlačena na primer v kak celovški geto in bombardirana, bombardirana . . .

Ne mogle bi nas potolažiti Wakounigove besede, češ med drugimi narodi so „še veliko hujše tragedije“. Če je on mnenja, da so te tragedije v ogromni večini krivi Arabci sami, pač ne prizna posledic nekih vzrokov: OZN je Izraelcem po letu 45 določila domovino, le-ti pa so z dodeljenega ozemlja pregnali Palestince. Nato šele so le-ti podivjali in se zakleli, da bodo Izraelce vrgli v morje.

Palestinska begunska taborišča — kolikšno gorje spričo gospodarsko razcvetujočega se bogatega Izraela!

Teror Palestincev po svetu? Obsojanja vredno sredstvo za klicanje na pomoč, in vendar tudi samo posledica izraelske samopašnosti. Obema spada na tistem koncu sveta domovina in če obsoja varnostni svet izraelsko agresijo praktično soglasno, se mi skoraj zdi, da je Wakounigovo zagovarjanje Izraela topo konservativno ter politično krivično.

M. O. (naslov uredništvu znan)

Opomba uredništva: Veseli smo, če lahko objavimo pisma bralcev. Radi pa bi opozorili, da v posameznih pismih bralcev izraženo mnenje ni nujno tudi mnenje uredništva.

CELOVŠKI SEJEM

z velikim blagovnim sejmom in zabaviščem,

od petka, 13., do nedelje, 22. avgusta 1982

S SKRAJŠANIM STROKOVNIM LESNIM SEJMOM

SEJMIŠČE CELOVEC

1500 RAZSTAVLJALCEV IZ 30 DRŽAV

Iz ponudbe: gradbeni stroji in gradivo, pohištvo, tekstilije, preproge, električne priprave, kmetijski stroji in priprave, vse za gospodinjstvo, hišo in vrt.

Peter Handke: Kristus za rezervo

Minulo nedeljo so „Salzburger Festspiele“ menda doživeli višek. V Wagnerjanskih časovnih dimenzijah, uprizoritev je namreč trajala čez štiri ure, so postavili v Felsenreitschule Handkejevo „dramatično pesem“ „Čez vasi“ na oder. Cenena vsebina z navidezno vsemogočnostjo je navadna vaška zgodba: Dva brata in sestra se kregajo za dediščino po starših. Gregor, ki je najstarejši, pride od daleč nazaj v vas. Brat Hans in sestra Sophie ga prosita, da bi se odpovedal — njima v korist — hiši staršev, ki mu gre. Sestra jo potrebuje kot hipoteko za kredit. Gregor se brani in hoče rešiti hišo in zemljišče okrog. Nazadnje resignira in zopet zapusti vas.

V to enostavno ogredje pa Peter Handke vmeša vse: stari in novi testament, svoje predstave o zveličanju in sploh človeka v obliki dobrega in slabega. Zdi se, da je Handke zgubil pregled za svoje poetične slike, ker je s to „pesmijo“ skorajda postal peti evangelist: V dunajski „Arbeiterzeitung“ pravi Heinz Sichrovsky: „. . . an Minderwertigkeitskomplexen hat Handke nie gelitten . . .“

Nedeljskemu „doživetju“ je prednjačila literarična kontroverza o delu, ki je izšlo že pred meseci kot knjiga. Nekateri kritiki so govorili o „novi ošabnosti“ („neue Überheblichkeit“) in drugi so slavili svojega boga.

Kritika po prvi izvedbi ni tako sporna. V glavnem je dobil avtor srednje ali sploh slabe kritike. V približno desetih časopisih nemškega jezikovnega področja ni bilo niti ene evforične. Tokrat so pisci od „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ pa do „Kleine Zeitung“ (Celovec) pošteno butali v Handkejev monument ali pa v „monument Handke“.

Najbolj ostro kritiko je napisal gotovo Heinz Sichrovsky v „Arbeiterzeitung“. Sichrovsky ima tega Handkeja za starega in čenčavega. Piše, da se obrača po toku časa in piše celo o besedni inflaciji, o avtorjevem nacizmu ter o pretirani monomaniji.

Desničarski pisun Viktor Reimann se boji v „Kronen Zeitung“ celo „rdeče mačke“ in ugotavlja v socialnih idejah Handkeja gotove paralele z nasledniki Karla Heinricha Marxa.

Priznani in resni kritik Kurt Kahl („Kurier“) uporablja ostre besede: „Es fällt schwer, dem blauäugigen Idealismus Peter Handkes nahezutreten.“ „Čez vasi“ je „. . . eine sonderbare Mischung aus Naivität und Hochmut.“ Pravi, da je: „Altklug, banal, gutgemeint . . .“ Uprizoritev se mu zdi kot maša; igralka Libgart Schwarz, Handkejeva žena, pa govori v nekem „dümmlich-belehrenden Tonfall“.

Rüdiger Engerth se v sterilni „Wiener Zeitung“ ne spušča predaleč v kritiziranje. On ostaja pri ponavljanju vsebine in piše, da je Libgart Schwarz napačna igralka v vlogi Nove.

„Volkswille“ pa se spušča v debato o antično-grških dramatikih, na katere se Peter Handke sklicuje. Predvsem Aischylos je vplival na njega, se izkaže. (Mogoče preveč.) Aischylos, ki je menda najbolj popoln.

V „Die Presse“ Karin Kathrein noče postati preveč precizna, čeprav se razpiše čez najmanj pol strani velikega formata. Pravi le, da človek po Handkejevi „pesmi“ ni več svinja, kar je bil v delih Wolfganga Bauerja, Petra Turrinija in drugih sodobnih dramatikov. Karin Kathrein pa uprizoritev brez pridržkov pozdravlja, ker meni, da je postavila gotov akcent ne samo (!) za dramatiko, temveč za teater kot tak sploh.

Najdaljšo kritiko je napisala gotovo Hilde Spiel v „Frankfurter Allgemeine Zeitung“. Spiel ga dosti kritizira („Handke, . . . ein Sprachmeister, gleitet immer wieder überraschend ab ins Lächerliche oder Vulgäre.“) in ga pa tudi jemlje v naročje, če pravi, da so med tekstom pasaže, ki so vredne tega mojstra. V glavnem pa le ni zadovoljna, ker govori o banalnostih in nesmislih, ki jih je Handke vpletel. Razen tega pa še meni, da je Libgart Schwarz kriva, da je igra neke vrste debakel.

Zdi se mi, da kritika v „Arbeiterzeitung“ (10. 8. 1982, str. 13) še najbolj odgovarja. Skoraj groteskno pa je dejstvo, da je na isti strani članek o novem odrskem delu Petra Turrinija, ki ga predikatizirajo s stavkom „. . . der mit Abstand erfolgreichste Dramatiker der letzten Jahre“. In uspeh je to, kar Peter Handke tokrat gotovo ni imel.

Janko Ferk

Letošnja žetev . . .

(Nadaljevanje z 2. strani)

važa žito, posebno v Vzhodne dežele in Jugoslavijo. Zaradi transportnih in prometnih sredstev pa je amerikansko žito dostikrat cenejše kot avstrijsko.

Čeprav žitu cene rastejo, pa se pri kmečkih dohodkih ni kaj spremenilo na boljše, ker draginja pri strojih, pri gnojilih in drugi vzroki skoraj vse požrejo.

Vsaj stane trenutno kombajn okoli 2 miljona šilingov. Letos jih je na Koroškem še 960, a v nekaj letih že bo to število hudo padlo — kombajni so povečini stari. Nabava novega pa je težka, sploh če upoštevamo, da na leto obratuje kombajn kvečjemu med 50 in 60 dni. Enota žetve, ali ura oz. ha stane med 1000 in 1400 šil. Zato je jasno, da je nakup kombajna rentabilen samo tedaj, če stroj žanje velike površine in je čim manj časovne izgube s transportom na druge njive.

Za pomoč odpuščenim jetnikom

NUJNO! Za naslednji vpoklicni rok 1. oktobra 1982 iščemo dva civilna uslužbenca (Zivildiener) za zanimivo dejavnost pri društvu za resocializacijsko pomoč — Bewährungshilfe — in Centralni ustanovi za pomoč odpuščenim jetnikom.

Delokrog: razširitev projekta za premostitvena delovna mesta in prihodnje leto (1983/84) izgradnja stanovanjskega projekta. Potrebujemo ljudi z idejami, pobudami in organizacijsko sposobnostjo.

Kdor je že bil pred komisijo za civilno službo, pa še ni dobil vpoklica na kako mesto in hoče 1. oktobra nastopiti svojo civilno službo, naj se takoj oglasi pri nas: Pischeldorferstraße 7/74, telefon (0 42 22) 54 680 ali Pischeldorferstraße 7/73, telefon 512 740. Takoj se bomo povezali z notranjim ministrstvom in skušali doseči vpoklic.

Društvo CONTRAPUNKT — sečnja in razdrobitev lesa
Pischeldorferstraße 7/74
9020 Celovec

SONDERSCHAU DER
KÄRNTNER ELEKTRIZITÄTS-AG

STROM UND FREIZEIT

SPORT, SPIEL, UNTERHALTUNG

STROM STATT ÖL

RAUMHEIZUNG UND BRAUCHWASSERSYSTEME

WIR LADEN SIE HERZLICH
ZUM BESUCH UNSERES PAVILLONS
AUF DEM FREIGELÄNDE DER
KLAGENFURTER MESSE 82 EIN

kelag

Aleksander Jakovljev:

Umetnik

2.

Vrata so se odprla. V sobo so stopili trije možje: sivi, debeli inženir v uradniški kapi, mlad, zelo nemiren človek z velikimi očali, in drugi, jako mlad inženir, še na pol deček. Starejši inženir je pogledal pleskarja in nekajkrat osorno, kot je to v navadi pri vplivnih osebah, kratko vprašal nekdanjega podjetnika:

„To je torej vaš najboljši mojster?“

Muriljov se je priklonil:

„Prav ta, prosim, o katerem sem z vami govoril. Mož je najboljši strokovnjak, ki ga poznam, pravi umetnik v svoji stroki.“

Vsa trojica je gledala pleskarja. Zahar je stal in v zadregi pokašljeval. Oblečen je bil v oguljeno delavsko nošo. Hlače so bile zakrpane. Samo novi, šele sinoči kupljeni škornji so se lesketali v soncu. Zahar je imel sivkastobled, prepadel obraz. Inženir ga je nezaupno ogledoval.

„No, pa naj bo,“ je dejal, „poskusili bomo. Koliko časa boste torej potrebovali za vso sobo?“

Muriljov je dvignil oči v strop:

„Najmanj osem dni, če želite res dobro delo.“

Zahar je odprl usta in začudeno pogledal Muriljova, kot da bi hotel kaj pripomniti. A Muriljov mu je pomežiknil in na tihem pokimal s kazalcem: ‚Le tiho bodi!‘

„No, pa začnite!“

Inženirja sta odšla. Mladenič z očali, ki je bil delavski preglednik, je nekaj zapisal v beležnici in pleskarju neprijazno dejal:

„Jutri bom torej pričel šteti vaše ure.“

Nato je odšel še on. Zdaj je rekel Zahar Muriljovu:

„Zakaj pa ste toliko povedali? Osem dni je pač veliko preveč. Saj bom vse opravil že v treh dneh!“

„Bodi no tiho! Zdaj ne smemo računati po starem! Moramo našteti čim več dni, ker drugače bomo imeli izgubo namesto zaslužka. Moraš vedeti, da velja zdaj samo plačilna lestvica in ta se ne zmeni za kakovost našega dela. Zdaj smo vsi enaki, ti pravim. Pravi mojster in začetnik, zmazek, vsi so enako plačani od ure.“

Muriljov je godrnjal še naprej in grajal nove razmere, a Zahar ga ni več poslušal. Korakal je po sobi, z dlanjo božal gladke stene, se razburjeno smehljal in drhtel od nestrpnosti.

„Jutri torej, pravite?“

„Jutri, jutri, kajpa!“

*

. . . Zahar je prišel na delo že zjutraj, navsezgodaj. Postavil je v kot nove škornje, zraven položil na tla suknjo, v samih nogavicah je odšel po lestvo, jo porinil k zidu, pripravil posodo z oljem in barve. Neprenehoma se je muzal, mežikal stenam in škatlam z barvami kakor starim ljubim znancem, ki jih že davno ni videl. Parkrat se je celo na glas zasmejal.

Njegov čopič je kmalu pokril ves desni zid z enakomernimi tenkimi navpičnimi rjavkastimi progami. Potem je zagnal Zahar čopič na tla in z desnico pričel slikati nepravilne vijugaste kroge prerezanega oreha. Enostavno je razmazal v ta namen z golo roko poprej naslikane proge. Samo spretni, nadarjeni slikarji poznajo to visoko umetnost. Vedno je stopil korak nazaj, ogledal svoje delo, veselo pomežiknil in zopet skočil k steni.

Olje je pokrivalo roke in zasukane rokave. Barva je tekla po prstih proti komolcu. Zahar je požvižgaval, mežikal in drhtel od veselja. Muriljov, ki je vstopil v družbi obeh inženirjev in človeka z očali v sobo, je svarilno dvignil kazalec, da bi molčal. Zahar je družbo raztreseno pogledal in celo pozabil pozdraviti. Obe roki sta mu mrzlično letali po zidu. Četvorica je molče gledala pet, deset minut. Občudovala je delo. Stari inženir je na pol glasno vzkliknil: „No, ta pa zna!“ Potem so vsi na tihem izginili skozi vrata.

Zvečer je bil ves desni zid pokrit z orehovimi vzorci. To je bila visoka pleskarska umetnost. Brezhibno posnet enakomeren prerez debla se je lesketal v laku.

Muriljov je zopet pogledal noter in se nasmehnil:

„Prav dobro, prijatelj! A lepo te prosim — nikar tako ne hiti! Saj ne gre tako! Sicer bo že pojutrišnjem gotovo.“

„Saj sem rekel, da imam samo za tri dni dela.“

„Ne smeš tako hiteti! Nikar ne vpij tako na glas!“

od sobote, 14. avgusta 1982 — do petka, 20. avgusta 1982

AVSTRIJA TV LJUBLJANA

1

SOBOTA, 14. avgusta: 10.35 Junior Original Concert — 11.55 Unispace 82 — 13.00 Poročila — 15.25 Sedem let nesreče — 19.50 Šport — 20.15 Heinz Conrads — 21.50 Šport — 22.45 Show down.

NEDELJA, 15. avgusta: 11.00 Junior Original Concert — 14.45 Formel I v Zeltwegu — 17.00 Preskušnja za pogum — 17.40 Klub seniorjev — 18.30 Z očmi prednikov — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 22.10 Šport — 22.30 Lepa obleka — 23.15 Poročila.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Prosim, za mizo! — 10.00 Latinščina — 10.15 Latinščina — 10.30 Ostre zadeve za monsieurja — 12.15 Serenada za blagoslov — 13. Poročila — 15.00 Edgar iz Tamaraka — 15.50 Šale ob veselju — 16.00 Profit za vse — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Poglej natančno — 17.30 Nekoč je bil človek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Sedmi kontinent — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Profesionalci — 21.55 Šport — 22.25 Poročila.

TOREK, 17. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Latinščina — 9.45 Angleščina — 10.00 Latinščina — 10.15 Latinščina — 10.30 Sedem let nesreče — 12.00 Color classics — 12.10 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 15.00 Edgar iz Tamaraka — 15.50 Popej — 16.15 Randevu s tretjim tisočletjem — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Nečak iz Amerike — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Argumenti — 21.30 Rebel v Soutani — 23.05 Poročilo.

SREDA, 18. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Latinščina — 9.50 Angleščina — 10.05 Latinščina — 10.20 Latinščina — 10.35 Tarcan in lovci — 11.40 Oče in sin — 11.45 Argumenti — 13.00 Poročila — 15.00 Edgar iz Tamaraka — 15.50 Življenje ob tleh — 16.15 Randevu s tretjim tisočletjem — 17.00 Družina slonov — 17.30 Pinocchio — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Policijska inšpekcija I — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ta mali pridni — 21.45 Šport — 23.15 Poročila.

ČETRTEK, 19. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Angleščina — 10.15 Angleščina — 10.30 Ta mala pridna — 12.00 Gospa z Valesa — 13.00 Poročila — 15.00 Edgar iz Tamaraka — 15.50 Popej — 16.15 Srečanje s tretjim tisočletjem — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Glej pozorno — 17.30 Pet prijateljev — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pogled v lonec — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Sramota ali pa navidezna kariera — 21.45 Ljudski oder, kaj je to — 22.35 Šport — 23.25 Poročila.

PETEK, 20. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Latinščina — 9.45 Angleščina — 10.00 Angleščina — 10.15 Angleščina — 10.30 Pozno dekle — 11.55 Povodna miš — 12.10 Ljudski oder, kaj je to — 13.00 Poročila — 15.00 Edgar iz Tamaraka — 15.50 Popej — 16.15 Srečanje s tretjim tisočletjem — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Wombelevi — 17.30 Mat in Jeni — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kriminalka — Derik — 21.20 Opereta — 22.10 Šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

2

SOBOTA, 14. avgusta: 17.35 Spoznate melodijo — 19.00 Trailer — 20.15 Prvotni Faust — 22.15 Jerry Cotton — morilski klub iz Brooklyn-a.

NEDELJA, 15. avgusta: 14.40 Joe Panter — v močvirju Floride — 16.30 Pojmo skupno — 17.00 Velike reke — zrcalo zgodovine — 17.45 Rock-pop-koncert — 18.30 Okay — 19.50 Pregled tedna — 20.15 Močne stvari za monsieurja — 22.00 Soap — 22.25 Večer v Holivudu.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Perspektive — 18.30 Lunina baza alfa 1 — 20.15 Deske, ki pomenijo svet — 21.05 Polet v pekel — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Podarjen dan — 23.45 Poročila.

TOREK, 17. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Orientacija — 18.30 Lunina baza alfa 1 — 20.15 Veselje mora biti — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

SREDA, 18. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Lunina baza alfa 1 — 20.15 Kulturni žurnal v sredah — 21.05 Paul Hoffmann — življenje umetnika — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Umetnine — 23.05 Einsteinove sanje.

ČETRTEK, 19. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Lunina baza alfa 1 — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dalli, dalli — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Club 2.

PETEK, 20. avgusta: 18.00 Kompas — 18.30 Brez nagobčnika — 20.15 Znanost vesoljskega poleta danes — 21.00 Zanimive raziskave — 21.20 Politika ob petkih — 22.20 Kralj z Haweii-ja — 0.05 Poročila.

1

PETEK, 13. avgusta: 17.55 Poročila — 18.00 Domači ansambli — 18.30 Obzornik — 18.45 Pot v prihodnost — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Fantje s Hill Streeta — 20.49 Propagandna oddaja — 20.50 Ne prezrite — 21.05 Španske operne zvezde — 22.00 Spremljajmo — sodelujmo — 22.10 Nočni kino: Dnevnik neke sobarice — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 14. avgusta: 15.40 Poročila — 15.45 Dobrotljivi zmaj — 16.40 Nogomet: Železničar : Galenika — 18.30 Znanstveno-tehnični filmi — 19.00 Naš kraj — 19.15 Zlata ptica — Zviti Peter — 19.20 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 X, Y, Z — 21.40 Zrcalo tedna — 21.55 Človekova glasba — 22.50 Poročila.

NEDELJA, 15. avgusta: 9.30 Poročila — 9.35 Živ žav — 10.25 Osma ofenziva — 11.25 TV kažipot — 11.45 Čez tri gore — 12.15 Kmetijska oddaja — 13.15 Poročila — 15.30 Poročila — 15.35 Show fantastico — 16.35 Hiša voščenih lutk — 18.00 Športna poročila — 18.15 Nastanek in razvoj jugoslovanskega vojnega letalstva — 18.45 Indija: Čas bogov — 19.15 Risanka — 19.23 TV in radio nocoj — 19.25 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Ilinden — 21.30 Človek brez meja — 22.05 Športni pregled — 22.35 Reportaža z nogometne tekme CZ : Sarajevo — 23.05 Poročila.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 16.25 Ljudje in zemlja — 17.25 Poročila — 17.30 Dediščina za prihodnost — 18.30 Obzornik — 18.45 Kontra ritem — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Krojači kavbojk — 21.10 Ali se med seboj dovolj poznamo — 21.50 V znamenju.

TOREK, 17. avgusta: 17.50 Poročila — 17.55 Mali pingvin — 18.10 Kitajska — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi Hidak — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Aktualno — 20.50 Propagandna oddaja — 20.55 Jean Christophe — 21.50 V znamenju.

SREDA, 18. avgusta: 18.00 Poročila — 18.05 Gusarji kapitana Gancha — 18.30 Obzornik — 18.45 Glasbeni amaterji: KUD — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Mednarodni atletski miting — 21.45 V znamenju.

ČETRTEK, 19. avgusta: 17.40 Poročila — 17.45 Mladi virtuozi — 18.00 Živ žav — 18.30 Obzornik — 18.45 Milano — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Poletna srečanja — 21.00 Začelo se je v bronasti dobi — 21.50 V znamenju.

2

PETEK, 13. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Plavica — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Koncert orkestra iz Toulousa na dubrovniških poletnih prireditvah '82 — 20.50 Poročila — 20.55 Torišča — 21.45 Nočni kino: Equus — Slepi konj.

SOBOTA, 14. avgusta: 17.00 Predstava z otroškega festivala Šibenik '82 — 18.00 Valter brani Sarajevo — 19.00 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Koncert zabavne glasbe — 20.30 Čas za pesem — 21.00 Poročila — 21.05 Feljton — 21.50 Športna sobota — 22.10 Svet okoli nas.

NEDELJA, 15. avgusta: 13.45 Avtomobilske dirke formule 1 za VN Avstrije — 19.00 Velike razstave — 19.30 TVD — 20.00 Zadnji sprehajalec — 20.30 Rock glasba — 20.45 Poročila — 20.50 Iz sporeda TV — 21.30 Montamara.

PONEDELJEK, 16. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Lutkarski pogovori — 18.30 Ljudske pripovedke — 18.45 KUD Branko Krsmanovič — 19.00 Telesport — 19.30 TVD — 20.00 Znanost — 21.00 Poročila — 21.10 Srečanja v studiu.

TOREK, 17. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Palčki nimajo pojma — 18.45 Amaterski studio — 19.30 TVD — 20.00 Makedonska ljudska glasbila — 20.25 Čas podvigov — 21.15 Poročila — 21.20 Koncert na splitskem poletju '82.

SREDA, 18. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Padla z neba — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Na sivi obali — 21.40 Poročila — 21.45 Panorama.

ČETRTEK, 19. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 „Jole, jole" — 18.45 Humor vojvodine — 19.30 TVD — 20.00 Filmski večer; Občutljivo ravnovesje.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Petek, 13. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Kar po domače.

Sobota, 14. avgusta:

09.00—09.55 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 15. avgusta:

07.05—07.35 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 16. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Iz ljudstva za ljudstvo.

Torek, 17. avgusta:

09.30—10.00 Dežela ob Dravi.

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mladi pojo — Otroci poslušajte.

Sreda, 18. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Za oddih in premišljevanje.

Četrtek, 19. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Glasbeni mojstri.

„Ne morem počasi delati, Jakov Matvejič. Srce mi hoče skočiti ven, ko vidim podbarvano steno."

„Kaj pa hočemo potem? Veš kaj! Samo popoldne pridi delat. Res ne gre drugače. Saj ti pravim, da te bo beležil in plačal ta vrag z očali kakor preprostega delavca. Kaj pomaga, da narediš ti trikrat več in stokrat bolje od navadnega mazača . . . !"

Zahar je ubogal in res prišel prihodnji dan samo po obedu. Čim je stopil v sobo, je že planil noter mož z očali. S škripajočim glasom ga je vprašal:

„Zakaj pridete na delo tako pozno?"

Zahar se je potuhnil. Nerodno mu je bilo.

Mož z očali pa je privlekel modro beležnico in svinčnik iz žepa. Pričel je nekaj čečkati.

„Zabeležiti moram, da ste prekasno prišli na delo."

Z ravnodušnim obrazom je zaprl beležnico. Zahar je užaljeno sopihal.

Muriljov, vljuden in postrežljiv, mu je že hitel na pomoč.

„Nič se ne bojte, tovariš nadzornik! Jamčim, da bomo z delom pravočasno gotovi."

„Kaj se to pravi? Tako vendar ne gre, četudi boste pravočasno gotovi. Saj poznate pravilnik. Kaznovati ga moram z globo zaradi zamude."

Zahar je mrko pogledal in zarenčal:

„Kaj, globo? No, le piši, le piši!"

Zasukal se je na peti in odšel po hodniku. Užaljeno je peketal s petami. Muriljov je nenadno pozabil na vljudnost in jezno rekel pregledniku:

„To pa vendar ne gre, tovariš! Ovirate nas pri delu."

Naglo je stekel po hodniku in vpil:

„Zahar, počakaj, Zahar!"

A Zahar je samo skomignil z rameni in izginil na ulici.

Preden je minilo dve uri, se je razlegel po hodniku vik in krik. Vsi so čuli, da je nekdo tekel in nekaj podrl na tla. Pleskarji, mizarji in steklarji so prihiteli iz vseh sob nove stavbe na hodnik. Kakor čep pijani Zahar brez škornjev, v samih umazanih copatah, je kričal in krožil z rokami:

„Dajte mi sem tega četverookega hudiča, da mu bom preštel mlečne zobe! Pravilnik, mi pravi. Jaz mu bom že pokazal pravilnik!"

Oba inženirja, starejši in mlajši, sta tudi stala pred bodočo ravnateljevo pisarno, kjer je sinoči delal Zahar. Razgrajač je stekel tja:

„Vajini blagorodji, gospoda inženirja! Kaj se to pravi? Samo globo sem zaslužil! To je priznanje! Pravilnik tako zahteva, mi pravi. Briga me pravilnik! Ali ve ta vajin očalar, da sem potreboval samo en dan za to steno, da bom tudi vse stene poslikal v enem dnevu, če bom pritisnil? Ali stoji kaj v tem pravilniku o mojem delu? Kdo bi znal to napraviti razen mene?"

Zahar je ihtel in se s pestjo tolkel po prsih. Muriljov, ki je pohitel na kričanje, ga je odpeljal pod pazduho.

„Pusti no, Zahar, pomiri se! Spat pojdi!"

Stari inženir je rekel:

„Saj bo res najbolje, da se boš prespal. Pridi jutri zgodaj spet, pa delaj, kakor ti je prav. Nihče te ne bo nadzoroval."

Muriljov je odpeljal pleskarja in mu prigovarjal kakor malemu otroku.

Stari inženir je rekel pregledniku:

„Nikar ga ne vznemirjajte, prosim. Kakor vsi umetniki, je preveč samozavesten in občutljiv. Ne smemo takih ljudi presojati kakor povprečne delavce . . . "

*

. . . Zgodaj je sedel Zahar v ravnateljevi sobi pred na pol poslikanim zidom, si zvijal cigareto, nekaj ugibal in težko vzdihoval. Imel je neznosen glavobol in se povezal z brisačo. Naposled je vzdihnil, odmahnil z roko, kot da bi se česa otresel, stopil k steni, vzel čopič in se nenadno veselo nasmehnil.

Naredil je temeljne, rahle poteze, zopet odvrgel čopič in s prsti, z golo dlanjo pričel slikati prerez orehovega debla. Nekdo je odprl vrata in molče gledal noter. Zahar se ni ozrl: bal se je, da bo zopet srečal moža z očali. A znan glas je rekel samo:

„Izvrstno!"

Zahar se je ozrl. V sobi sta bila samo stari inženir in Muriljov.

Muriljov se je nasmehnil:

„Saj vam pravim, da je pravi umetnik! A čemu je bilo treba pravilniku na ljubo prisiliti ga, da je zapil nove škornje . . . ?"

(Konec)

Ob robu povedano

Tudi ob začetku letošnje nogometne sezone smo videli uspešno enajsterico SAK: slovenskim nogometašem je uspelo premagati dobrolsko moštvo. Dobrla vas je igrala na domačem igrišču in šteje med najmočnejša moštva v vzhodni ligi. Tem bolj smo veseli, da je slovenskim nogometašem uspelo

SAK — favorit?

zmagati na dobrolskem nogometnem igrišču.

Prva igra, prva zmaga — in že velja SAK za koroške časopise za favorita. Kot lani, kot v zadnjih letih. Le uresničile se niso te prognoze. Ker pač ni dobro, če nosiš kot igralec breme favorita, zlasti še kot igralec slovenskega moštva: nasprotna moštva se branijo še bolj zavzeto, psihična obremenitev za naše igralce je še večja — skratka, igralec SAK se lahko čuti v koži zajca, ki ga podi pes.

Odgovorni funkcionarji drugih moštev se večinoma tega zavedajo. Skušajo v javnosti svoja moštva rešiti takega nepotrebnega bremena.

Naše upravičeno vprašanje: se zavedajo tega v zadostni meri tudi funkcionarji ter uradni „menežerji" oz. uradni tehnični direktorji SAK?

-jokež-

Tekme SAK v Šmihelu

v nedeljo, 15. avgusta 1982
ob 15. uri
Šmihel 23 — SAK 23
in ob 17. uri
Šmihel I — SAK I

Dober začetek prvenstva

Z velikimi presenečenji se je minuli konec tedna pričelo nogometno prvenstvo vzhodne podlige. Tako je moštvo iz Velikovca premagalo sovrstnike iz Grabštanja kar z rezultatom 8 : 0, prav tako presenetljivo je enajsterica iz Wolfsberga, ki je izpadla iz koroške lige, podlegla pred domačo publiko proti moštvu iz Brež 1 : 3. Nogometni klub iz Šmihela, ki je prvo leto v podligi zaključil z odličnim 5. mestom, je prvo tekmo letošnjega prvenstva začel z visokim porazom. Šmihelčani so podlegli Možberku kar s 4 : 0.

Slovenski atletski klub je gostoval v Dobrli vasi, odkoder je enajsterica hotela „odnesti" eno točko. Že v tretji minuti je Marjan Velik premagal nasprotnikovega vratarja. SAK je vodil 1 : 0.

Tekma se je torej začela za SAK odlično. Toda po dveh napakah obrambnih igralcev, so dobrolčani že pred polčasom dvakrat zatresli mrežo vratarja Malleja in tako vodili z 2 : 1. Vrata SAK je tokrat čuval Malle. Novi vratar, Igor Markun se je bil poškodoval na pripravah v Novem Sadu.

V drugi polovici srečanja pa je SAK ojačil tempo in imel nekaj odličnih možnosti. Toda Dobrolčani so se spretno otepali vseh napadov. Sicer je slovenska enajsterica v drugem polčasu bila boljša od nasprotnika, toda kazalo je, da zadetka ne bo.

Petnajst minut pred koncem srečanja je bil rezultat še vedno nespremenjen — Dobrla vas je vodila 2 : 1. Toda še enkrat se je moštvo SAK vzravnalo in napelo vse sile, skorajda vsi igralci so bili v polovici nasprotnika. In končno je padel odločilni zadetek. Po prekršku dobrolskega obrambnega igralca, je Velik iz prostega strela ponovno premagal nasprotnikovega vratarja.

Toda SAK se ni zadovoljil z neodločenim rezultatom. Dobrolčani so začeli pešati, slovensko moštvo pa se je še stopnjevalo. Nekaj minut pred koncem srečanja je Perč prodrl v kazenski prostor nasprotnika, nasprotni igralec ga je podrl — enajstmetrovka! Velik, ki je ta dan že dvakrat premagal dobrolškega vratarja, je hladnokrvno tretjič zatresel mrežo.

Torej je Slovenski atletski klub odnesel iz Dobrle vasi obe točki. Tekma je bila napeta in dobra, dobro je klub izbral tudi oba legionarja iz Slovenije. Začetek je bil boljši kot bi si ga pričakovali. Toda že čaka moštvo močan nasprotnik: v nedeljo bo slovensko moštvo gostovalo v Šmihelu.

Postava: Malle, Perč, Kreutz, Lampichler, Woschitz, Zablatnik (Sadjak), Luschnig, Salkič, Gregorič (Hobel), Lazarević, Velik.

Selani so pripravljeni

DSG Sele se pripravlja na novo sezono. Selsko moštvo si je zastavilo zelo visok cilj. Na vsak način hočejo Selani zasesti ob koncu sezone vsaj tretje mesto na lestvici. Moštvo, ki je dvakrat na teden treniralo, se je pripravilo na sezono s prijateljskimi igrami. Zitaro vas so Selani premagali 6:1. Na turnirju za rožanski pokal je DSG „Sele" zasedlo drugo mesto. Le moštvo z Bistrice v Rožu jih je premagalo s 3:1. Proti Št. Jakobu so zmagali 2:1, proti Ledenicam pa 1:0. Zadnjo pripravljalno tekmo pa igrajo Selani v četrtek proti Kotmari vasi.

Selsko moštvo je letos na vsak način močnejše kot lansko leto. Štirje igralci, ki so hoteli že nehati igrati nogomet, so se vrnili na nogometno igrišče in bodo tudi letos igrali pri DSG Sele. Tudi vratar Užnik Silvo, ki je lansko leto igral pri Šmarjeti, se je spet odločil za domače moštvo. DSG Sele pa ima tudi novega trenerja. Trener-igralec Jože Fera, ki pride iz vrst SAK-a, bo vodil selsko moštvo.

V nedeljo bo selsko moštvo že odigralo prvo prvenstveno igro proti Donau. Teden navrh pa igrajo Selani doma proti sosednemu moštvu iz Galicije. DSG Sele želimo uspešno sezono.

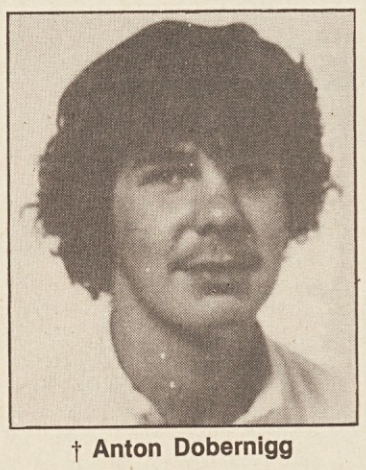

† Anton Dobernigg

† Andrej Dickermann

Anton Dobernigg (17 let) in Andrej Dickermann (18), dva mlada Šentjakobčana, sta zadnjo nedeljo našla na Petelinu, kjer sta iskala planike, smrt. Ta vest je močno pretresla domačine, niso mogli prav verjeti, da so se morali zadnjo sredo za vedno posloviti od Tonija in Andreja. Posebno žalost morajo občutiti prizadeti starši, katerim izrekamo na tem mestu naše iskreno sožalje. (Več o tem tragičnem dogodku v naslednji številki NT.)

Z NAŠIM TEDNIKOM
ob najlepšem delu krasnega Jadrana

kdaj: od 30. septembra do 7. oktobra 1982

kje: TUČEPI na Makarski rivieri
hotel JADRAN s komfortnimi sobami kategorije B in z lastno plažo.

Poleg kopanja bo dosti možnosti za ogled znamenitih krajev kot Mostar, Makarska, Dubrovnik i. dr. ter otokov Hvar, Brač in Korčula.

Ponudba vsebuje: **Polni penzion** v hotelu JADRAN.
Vožnja z avtobusom iz Celovca v Maribor in nazaj.
Polet iz Maribora v Split in nazaj.
Vožnja z avtobusom iz Splita v Tučepi in nazaj.

Spremljata: Zastopnik Našega tednika in slovensko govoreči vodič.

Cena aranžmaja znaša 2850.— šil. na osebo.

Ponudba velja, če se javi najmanj 45 oseb.

Dragi bralci, koristite to izredno priliko za dopust ob lepem Jadranu in se čimprej (najkasneje pa do 21. avgusta 1982) javite na upravi Našega tednika, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, telefon 0 42 22/51 25 28, kjer dobite še podrobnejše informacije.

Naš športni reporter

Jurij Perč

Kmalu se bo povsod pričelo novo nogometno prvenstvo. Za mnoge ljubitelje športa bo nogomet zopet „vsakdanji kruh". Zlasti tik pred začetkom vsakega prvenstva lahko beremo po časopisju razne intervjuje, prognoze, zanimive novosti. Kdo bo prvak, kdo bo izpadel, kateri nogometaš je najboljši, kateri trener ima največ znanja in podobno.

Naslednje leto bo boljše

Funkcionarji velikih klubov v Avstriji, kot povsod drugje na veliko govoričijo in računajo, koliko gledalcev bo v novi sezoni obiskovalo tekme „svojega" moštva, koliko bo ob koncu leta vstopnine, kako zelo so se nogometaši pripravljali na tekmovanje. Ako bi veljalo mnenje strokovnjakov, ali tistih, ki mislijo da to so, bi vsaka enajsterica bila prvak, nobeno moštvo bi ne izpadlo, vsi klubi bi imeli denarja še pa še, vsi stadioni bi bili teden za tednom prenapolnjeni. Ne bi bilo velikih poškodb, nobenih nesreč, blagajne klubov bi bile do roba napolnjene.

Toda ne bo nam treba čakati dolgo, ko bodo časopisi natrpani s poročili o „nepredvidenih težavah", o nešportnih igralcih, o strašnih poškodbah. Takih novic bomo našli v časopisju nešteto veliko. Po televiziji nam bodo kazali hude prekrške, rane nogometašev, obsojanje igralcev — vse to bomo doživeli tako gotovo, kot se vsak dan zvečeri.

Ko bo minul čas poškodb, zlasti po prvih tekmah, bomo zvedeli in brali, da je nenadoma padel sneg in, da zaradi tega ni toliko gledalcev ob igriščih, kot so si jih pričakovali funkcionarji pred sezono. Nenadoma bo sneg „popackal račune in nogometno sezono". Vreme, sodnik, nasprotnik . . . ne vem, koliko faktorjev bo krivih, da ni zaželenega uspeha. O tem smo se lahko prepričali ob svetovnem prvenstvu v Španiji: „avstrijska reprezentanca se je pripravljala odlično, vsi igralci so v najboljši formi, velike težave pa jim dela podnebje" — višja sila, smola. Potem so še sodniki, ki so krivični in pristranski — tudi to je višja sila in vse kalkulacije se bodo prekucnile. Temu ne bo kriv nihče.

Brali in slišali bomo, kako zelo je poškodovan Hansiburli, kako odlično se je vživel v novo moštvo — Müller, Schachner. Novi trener avstrijske reprezentance bo govoril o trdem in odličnem delu in o pripravah, ki jih igralci še nikdar niso jemali tako resno — tega, kaj bo (je) delal z igralci, gotovo ne bo rekel. In nekega pomladanskega dne bo v vseh časopisih pisalo, kdo je državni nogometni prvak sezone 82/83. Od samega veselja in zadovoljstva se bo nekaj gledalcev steplo s pripadniki drugega kluba, nekaj jih bodo zaprli, drugi bodo našli začasno bivališče v zaporu, spet drugi v bolnici. Tako se bo izteklo prvenstvo. In ni treba biti noben prerok — vse to se bo prav gotovo zgodilo.

Slišali bomo o škandalih, pretepih, morda celo o umorih zaradi nogometa, toliko in toliko gledalcev bo zadela srčna kap. Igralci pa bodo mirno pobasali svoj „s krvavimi žulji prislužen denar" in se bodo smehljali. Klubi pa bodo stokali in jamrali, da ne vedo ne kod ne kam. Toda nič ne stori: naslednja nogometna sezona bo gotovo boljša . . .

V Katoliškem domu prosvete
od sobote, 14. avgusta 1982, ob 18. uri, do nedelje, 22. avgusta 1982, do 13. ure

LEPI DOPUSTNIŠKI DNEVI V TINJAH Z LATINŠČINO KOT POGOVORNIM JEZIKOM

Povabljeni so:
- študentke in študentje srednjih in visokih šol
- profesorji latinščine
- teologi in duhovniki
- vsi, ki bi radi doživeli in govorili latinščino kot resnično živ jezik

Latinščina ni težka, kajti mi delamo drugače!

V primeru, da še imaš kje doma kako latinsko slovnico in da se še z grozo spominjaš kakega „hudega" latinskega profesorja, pusti, prosim, oboje doma — slovnico in spomin na profesorja — in pridi veselo in brez težave k nam, kajti MI DELAMO DRUGAČE!

Voditelj tečaja:
Univ. prof. dr. p. Suitbert H. Siedl, OCD, Salzburška univerza

Prireditelj:
Katoliški dom prosvete SODALITAS v Tinjah/Tainach skupno s salzburško nadškofijo in krško škofijo.

Prispevek:
1. Prispevek za tečaj 600.— šil.
   za študente: 300.— šil.
2. Prispevek za penzion na osnovi 2-posteljne sobe s polnim penzionom
   a) Soba s tušem + WC: 220.— šil. na dan
   b) Soba s tekočo vodo: 200.— šil. na dan
   za študente tudi pri cenah za penzion 20% popusta

Prijave:
Pismeno na Katoliški dom prosvete v Tinjah

Udeležba pri celotnem programu je pogoj za obisk FERIAE LATINAE v Tinjah.